

6 මිල සහ වැටුප්

6.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

වසර 2000 මැදභාගයේ සිට 2001 අගඳක්වා දක්නට ලැබුණු පාරිභෝගික භාණ්ඩ මිල කෙරෙහි පැවති පීඩනයේ ක්වච්ඡතාවය 2002 වසර පුරා ක්‍රමයෙන් අඩුවිය. නිල උද්ධමන දර්ශකය වන කොළඹ පාරිභෝගිකයින්ගේ මිල දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වෙනස්වීම් මගින් ගණනය කරන ලද උද්ධමනය 2002 දී සියයට 9.6 ක් විය. මෙම උද්ධමන අනුපාතය ඉහළ මට්ටමක පැවතියද, 2001 වසරේ පැවති උද්ධමන අනුපාතය වූ සියයට 14.2 සමග සන්සන්දනය කිරීමේදී පාරිභෝගික මිල මත පීඩනය ක්‍රමයෙන් අඩුවීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. 2002 වසර තුළ මිල මට්ටම් ඉහළ යාමේ වේගය අඩුකිරීම එකිනෙක ක්වච්ඡකරන සාධක දෙකක් මගින් ඇති කරන ලදී. ඉන් පලමුවැන්න වූ මහ බැංකුව විසින් වසර පුරා අනුගමනය කළ දැඩි ඉල්ලුම් පාලන ප්‍රතිපත්ති තාමික ඉල්ලුමෙහි අධිවර්ධනයක් ඇතිවීම පාලනය කිරීමට සමත් වූ අතර, එම ප්‍රතිපත්ති නොතිබුණේ නම් පොදු මිල මට්ටම් ඉහළයාම කෙරෙහි ඇති පීඩනය වැඩිවීමට ඉඩ තිබුණි. දෙවනුව, සැපයුම් තත්ත්වයන් වර්ධනය වීම අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ මිල කෙරෙහි පැවති පීඩනය අඩුකිරීමට හේතු විය. විශේෂයෙන්ම කෘෂිකාර්මික ආශයේ දේශීය නිෂ්පාදනය තරමක් යථා තත්ත්වයට පත්වීම සහ රුපියලේ අගය අඩු මට්ටමකින් අව ප්‍රමාණය වීම සමගම ප්‍රධාන ආනයනික පාරිභෝගික භාණ්ඩවල ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ මිල පහළයාම පසුගිය වසරේ පසුබෑමට ලක්වූ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම් යහපත් අතට හැරවීමට උපකාරී විය.

6.1 සංඛ්‍යා සටහන
වාර්ෂික සාමාන්‍ය මිල වෙනස්වීම් (%)

වර්ෂය	කොපාමි.ද	මකොපා මි.ද	කොදිපා මි.ද	ශ්‍රී ලංකා මි.ද	තොදමි.ද	ද.ජාති.ද	ද.දේ.ති.ද
1981	18.0	-	-	-	17.0	20.6	20.6
1982	10.8	-	-	-	5.5	10.2	9.9
1983	14.0	-	-	-	25.0	14.7	14.6
1984	16.6	-	-	-	25.6	17.4	17.1
1985	1.5	-	-	-	-15.2	0.8	0.9
1986	8.0	-	-	-	-2.9	5.5	5.8
1987	7.7	-	-	-	13.4	6.8	6.7
1988	14.0	-	-	-	17.8	11.5	11.5
1989	11.6	-	-	-	9.0	9.7	9.6
1990	21.5	24.6	-	-	22.2	20.0	20.0
1991	12.2	11.5	-	-	9.2	11.2	11.0
1992	11.4	9.4	-	-	8.8	10.0	10.0
1993	11.7	8.4	-	-	7.6	9.5	9.5
1994	8.4	4.8	-	-	5.0	9.4	9.3
1995	7.7	3.9	-	-	8.8	8.4	8.4
1996	15.9	14.7	-	-	20.5	12.2	12.1
1997	9.6	7.1	7.4	-	6.9	8.7	8.6
1998	9.4	6.9	7.3	-	6.1	8.4	8.4
1999	4.7	3.8	3.6	4.0	-0.3	4.4	4.4
2000	6.2	3.2	3.6	1.5	1.7	6.7	6.7
2001	14.2	11.0	10.3	12.1	11.7	12.4(අ)	12.4(අ)
2002	9.6	10.6	6.8	10.2	10.7	8.3(ආ)	8.3(ආ)

(අ) සංශෝධන මූලාශ්‍රයන් : ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව
(ආ) නාවකාලීන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2002 වසරේ පෙබරවාරි මාසයේදී සටන්විරාම ගිවිසුම ක්‍රියාවට නැංවීම මගින් විශේෂයෙන්ම උතුරු නැගෙනහිර සහ රටපුරා ප්‍රවාහන සහ අනෙකුත් ආර්ථික කටයුතු වලට බාධකව පැවති ආරක්ෂිත කපොලු සහ අනෙකුත් සීමාවන් ඉවත් කිරීමට ඉවහල් විය. මෙය සමහරක් කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩවල සහ මාළු සැපයුම් වැඩිවීමට හේතු වූ අතර එමගින් අනෙකුත් සාධක මගින් මිල මට්ටම් කෙරෙහි ඇති පීඩනය යම් තරමකට අඩු කිරීමට හේතුවිය. කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ බෙදාහැරීම පහසු කිරීමට ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වැඩි දියුණු කිරීමත්, සිල්ලර වෙළෙඳුන් කණ්ඩායම් මගින් තමන්ට අවශ්‍ය සැපයුම් නිෂ්පාදන ප්‍රදේශවලින් සෘජුවම ලබා ගැනීමත් එම භාණ්ඩවල බෙදාහැරීමේ පිරිවැය අඩු කිරීමට උපකාරී වූ අතර එය මිල මට්ටම් කෙරෙහි ඇති පීඩනය තවදුරටත් අඩු කිරීමට හේතු විය. සැපයුම් ආශයෙහි ඇති වූ මෙම යහපත් තත්ත්වයන් මිල උච්චාවචනයන් අඩු කිරීමට ද උපකාරී විය. මේ අතර යහපත් අතට හැරුණු රාජ්‍ය මූල්‍ය පරිපාලනය ඉල්ලීමෙන් ඇදුණු උද්ධමන පීඩනය පාලනය කිරීමට හේතුවිය. සාමාන්‍යයෙන් වැටුප් වෙනස්වීම, මිල වෙනස්වීම යන විෂම වක්‍රයට හේතුවන ඵලදායීතාවය ඉක්මවා මූල්‍ය වැටුප් ඉහළයාම අවම මට්ටමකින් සිදුවීමද වසර තුළ මිල මත ඇති වූ පීඩනය අඩු කිරීමට හේතුවිය.

6.2 මිල

වසර පුරා සමස්ත මිල මට්ටම් ඉහළයාම දේශීයව නිෂ්පාදනය කළ භාණ්ඩ හා සේවාවල මෙන්ම ආනයනික භාණ්ඩවලද දක්නට ලැබුණි. 2001 වසරේ සාමාන්‍ය උද්ධමනය වූ සියයට 14.2 ක් සියයට 11.2 ක් ද, 2002 වසරේ සියයට 9.6 කින් සියයට 7.3 ක් නියෝජනය කිරීම මගින් ද ශ්‍රී ලංකාවේ උද්ධමනයෙහි තීරණාත්මක සාධකය ලෙස දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩ වල මිල ඉහළයාම වල ඇති ප්‍රබලත්වය තවදුරටත් දක්නට ලැබිණි. පාරිභෝගික මිල මට්ටම් කෙරෙහි ආනයනවල ඇති සෘජු බලපෑම් සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු මට්ටමක පැවතුනද තිරිඟු ඇට, බොරතෙල් හා ගැස් යන අන්තර් භාණ්ඩ අපනයනයන් තුළින් ඇතිවන වක්‍ර බලපෑම් 2002 ඇතුළු මෑත කාලීන වර්ෂ වල ඉතා පැහැදිලිව පෙන්නුම් කෙරිණි. විශේෂයෙන්ම ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදනවල ජාත්‍යන්තර මිල වෙනස්වීම් වල බලපෑම් ඉතාම පැහැදිලි විය. බොරතෙල් මිල ඉහළයාම සාමාන්‍යයෙන් දේශීය නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල මට්ටම් කෙරෙහි බහුවිධ වූ බලපෑම ඇතිකරයි. බලශක්ති මිල ගණන් ඉහළයාමට අනුරූපව වට කිහිපයකදී විවිධ අනුපාතයන්ගෙන් අනෙකුත් මිල ගණන් හැඩ ගැසෙන අතර ජාත්‍යන්තර මිල මට්ටම් පහළ ගියද අනෙකුත් මිල ගණන් පහළ යාමේ පොදු දැඩි බවක් දක්නට ලැබේ. තිරිඟු ඇට සහ ගැස් මිල ගණන් ඉහළයාම, මෑත කාලයේදී විශේෂයෙන්ම නාගරික හා උපනගර ආශ්‍රිත කුටුම්භ වල සාමාන්‍ය පරිභෝජන පැසෙහි වැඩිවීමත් පවතින දාකයක්වයක් ඇති, සකස්කළ ආහාර වල මිල ඉහළයාමට හේතුවිය. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැය තුළ ආහාර වලට ඇති දායකත්වය විවිධ පාරිභෝගික මිල දර්ශක අතර සියයට 60 සිට 70 දක්වා වෙනස් වේ. ඒ අනුව, ආහාර

වර්ගවල මිල ඉහළයාම පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇතිකරයි.

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට අනුව 2002 වසරේදී ඉහලගිය සමස්ත පාරිභෝගික වියදමෙන් සියයට 80 ක්ම ආහාර ද්‍රව්‍ය වල ඉහල මිල ගණන් නිසා සිදුවූ අතර ඉතිරිය ඉන්ධන හා ඉන්ධන පදනම් වූ භාණ්ඩ හා සේවා වල මිල ඉහළ යාම නිසා සිදුවිය.

ආහාර ද්‍රව්‍ය අතරින්, සහල්වල දායකත්වය විවිධ පාරිභෝගික මිල දර්ශක අතර සියයට 9 සිට 18 දක්වා අනුපාතයකින් පවතියි. ප්‍රධාන සහල් වර්ග වන රතු කැකුළු, නාඩු සහ සම්බා සහල්වල වෙළෙඳපොල මිලගණන් 2002 වසරේදී ඉහලගියේය. ඒ නිෂ්පාදනය සියයට 6 කින් ඉහළයාම සහ 2001 ට වඩා දෙගුණයකින් සහල් ආනයන ඉහළයාම යන තත්ත්වයන් තුළදීත් 2002 සහල්මිල ශුභයෙන් ඉහළයාම ඉහල ඉල්ලුම් තත්ත්වය නිසා සිදුවූවා විය හැකිය. එම ඉහල ඉල්ලුමෙන් කොටසක් 2001 නිෂ්පාදනය සියයට 6 කින් අඩුවීමත් සමඟ පහත වැටුණු තොග මට්ටම් යථාතත්වයට පත්කිරීමට ඒ මෝල් හිමි කරුවන් විසින් දරන ලද උත්සාහය නිසා ඇතිවිය. විදුලිබල ගාස්තු සහ ඩීසල් මිල ගණන් ඉහලයාම සහල් සැකසීම සහ බෙදාහැරීම සඳහා වන පිරිවැය ඉහලයාමට හේතුවිය. ආනයනික සහල් සමහරක් දේශීය ප්‍රධාන සහල් වර්ග සඳහා පූර්ණ ආදේශක තොවන බැවින් සහල්මිල ඉහලයාමේ පීඩනය අඩුකිරීමට ආනයනික සහල්වලින් ලැබුණු පිටුවහල සීමිත ප්‍රමාණයක් විය.

පොල් ප්‍රධාන පාරිභෝගික අයිතමයක් වන අතර, එහි දායකත්වය සියයට 2 ක් සියයට 7 ක් අතර වෙයි. පොල්මිල සියයට 70 කින් පමණ ඉහළගිය අතර, මෙය ආහාර වර්ග අතර ඉහලම මිල වැඩිවීම විය. 2001 හා 2002 වසර දෙකේදීම පොල් නිෂ්පාදනය පහත වැටුණු අතරම පසුගිය වසර දහය තුළ ඉහළම පහත වැටීම 2002 දී දක්නට ලැබිණි. මෙම නිෂ්පාදනයේ පහත වැටීම පසුගිය වසර පුරා පැවති දැඩි නියගයේ පසුබලපෑම සහ නිවාස යෝජනා ක්‍රම සහ කර්මාන්තපුර පුළුල් වීම නිසා එලදායි පොල්වගා බිම් ක්‍රමයෙන් අඩු වීමත් නිසා සිදුවිය. එලදායි පොල් ඉඩම් අඩුවීම අවම කිරීමට සහ නියඟතත්වයන්ට ඔරොත්තු දෙන වැඩිදියුණු කළ පොල් වර්ග සහිත ඉඩම් පුළුල් කිරීමටත් සාර්ථක පියවර නොගතහොත් පොල් මිල මට්ටම හෝ එහි උච්චාවචනයන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් පහත දැමීමක් අපේක්ෂා කළ නොහැකිය. බොහොමයක් එළවළු වර්ග, කොළසහිත එළවළු සහ පලතුරු වල මිල ගණන්ද මෙම වසරතුළ ඉහළ ගියේය. 2002 දී එළවළු නිෂ්පාදනය සියයට 2 කින් අඩුවිය. පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැය තුළ සියයට 4 ක් 10 ක් අතර නියෝජනභාවයක් ඇති මාළු වල මිල ඉහලගියේ අඩු වශයෙනි. කලින් වසරේ නිෂ්පාදනය සියයට 4 කින් පහළයාමට සාපේක්ෂව 2002 දී නිෂ්පාදනය සියයට 6 කින් ඉහළ ගියේය. මසුන් අල්ලන සමහරක් ප්‍රදේශවලට ඇතුළුවීමට පැවති සීමාවන් ඉවත් කිරීම සහ ඉතා ඉක්මනින් නරක්වන සුළු මාළු වැනි නිෂ්පාදන වලට වඩා වැදගත් ප්‍රවාහන පහසුකම් වල දියුණුවක් ඇතිවීමද මාළු

සැපයුම වැඩිවීමට හේතුවිය. සටන්විරාම ගිවිසුම නිසා මේ තත්ත්වයන් ඇතිවිය.

ආනයනික භාණ්ඩ වලින් දේශීය මිල මට්ටම් වලට ඇතිවන බලපෑම එම භාණ්ඩවල ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් වෙනස්වීම සහ විනිමය අනුපාතයේ වෙනස්වීම් තුළින් ඇතිවෙයි. 2002 වසරේ ආනයනික භාණ්ඩවල මිල වෙනස්වීම මිශ්‍ර ආකාරයෙන් පැවති අතර, ශ්‍රී ලංකා රුපියල සහ ඇමෙරිකානු ඩොලරය අතර විනිමය අනුපාතය 2001 ඇති වූ සියයට 11.3 ක අවප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව 2002 දී සියයට 3.7 ක පමණ අඩු අනුපාතයකින් අවප්‍රමාණය විය. විනිමය අනුපාතය ස්ථායීතත්වයකට නැඹුරුවීම දේශීය මිල මට්ටම් කෙරෙහි විදේශීයව ඇතිවන පීඩනයේ එක් අංශයක බලපෑම අඩුකිරීමට උපකාරී විය.

ආනයනික පාරිභෝගික භාණ්ඩ අතර කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදන මිල ඉහළයාම වසරතුළ පැහැදිලිව දක්නට ලැබිණි. කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදන කර්මාන්තයක් ලෙස පුළුල් කිරීමට පෞද්ගලික ව්‍යවසායකයන් උත්සාහ දැරුවද දේශීය කිරි සහ කිරි නිෂ්පාදන පරිභෝජනයෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් තවමත් ආනයනවලින් සපුරාගැනේ. කිරිපිටි වර්ග බොහොමයක දේශීය මිලගණන් සියයට 10 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. මෙම භාණ්ඩවලට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ ඇති මිල ගණන් ඉහළයාම එයට ප්‍රධාන හේතුව විය. ජාත්‍යන්තර මිල ඉහළයාම එයට ප්‍රධාන හේතුව විය. ජාත්‍යන්තර මිල ඉහළගිය අනෙකුත් ආනයනික භාණ්ඩ වූයේ රතුපැණි, අර්තාපල්, සහ වියලි මිරිස්ය. සහල්, සීනි සහ ලොකුළුණු වල ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් වසර තුළ අඩුවිය. ජාත්‍යන්තර මිල පහත යාම හේතුවෙන්, පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැය තුළ සියයට 3 ක් 5 ක් අතර නියෝජනභාවයක් ඇති අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩයක් වන, සීනි වල දේශීය වෙළෙඳපොළ මිල සියයට 5 කින් පමණ පහත වැටුණි.

දේශීය පරිභෝගික භාණ්ඩවල මිලට බලපාන වැදගත් ආනයනික අන්තර්භාණ්ඩ වන්නේ කිරිඟු, බොරතෙල් සහ එල්.පී.ගැස්ය. ඒවා අතර කිරිඟුවල ජාත්‍යන්තර මිලගණන් පහත වැටුණු අතර, එය රුපියල අව ප්‍රමාණය වීමට ගැලපුම් කිරීමෙන් පසුවද රුපියල් වලින් වූ මිල අඩුවීමට හේතුවිය. මෙවැනි යහපත් තත්ත්වයක් පැවතුනද, දේශීය වෙළෙඳපොළේ කිරිඟුපිටි වල සාමාන්‍ය මිල 2002 දී සියයට 17 කින් පමණ ඉහළගිය අතර 2001 අගභාගයේදී කිරිඟු ආනයනය සහ බෙදාහැරීම පාලනයෙන් නිදහස් කිරීමත් නිෂ්පාදන පිරිවැය පිළිබිඹු වන ආකාරයට කිරිඟුපිටි මත පැවති සහනාධාරය ඉවත් කිරීමත් මෙයට හේතුවිය. ඒ අනුව පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැයෙහි වැදගත් අයිතමයක් වන පාන් වල මිල සියයට 25 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. අනෙකුත් බෙහෙරි නිෂ්පාදන වල මිල ගණන්ද ඒ අනුව ඉහළ ගියේය.

දේශීය මිල මට්ටම් කෙරෙහි බොරතෙල් මිල ඉහලයාමේ වැදගත් කම 2002 වසරේදී දක්නට ලැබිණි. බොරතෙල් වල සාමාන්‍ය වාර්ෂික ආනයනික මිල 2002 වර්ෂයේදී සුළු වශයෙන් ඉහළ ගියද වසර අවසාන භාගයේදී මිල ඉහළයාම් ඉතා අධිකවිය. පිරිවැය නියෝජනය වන මිල සමීකරණයක්

6.2 සංඛ්‍යා සටහන
2001 සහ 2002 වසර තුළ පරිපාලන භාණ්ඩවල මිල සංශෝධනයක්¹

අයිතමය	ඒකකය	පංශෝධනයට පෙර මිල	පංශෝධනයට පසු මිල	නිරපේක්ෂ වෙනස	ප්‍රතිශත වෙනස	පංශෝධන දිනය
පිගර්ඩ් (ගෝල්ඩ්ලිෆ්)	පිගර්ඩ් එකක්	7.00	7.50	0.50	7.14	14/02/02
ලයන් ලාන් බියර්	මිලිටර් 625	55.00	45.00	-10.00	-18.18	22/03/02
පොල් අරක්කු	මිලිටර් 750	285.00	280.00	-5.00	-1.75	27/03/02
අනි විශේෂ අරක්කු	මිලිටර් 750	245.00	241.00	-4.00	-1.63	27/03/02
විදුලිය (නිවෙස් සඳහා)	ඒකක (0-30)	2.40	3.00	0.60	25.00	01/04/02
විදුලිය (නිවෙස් සඳහා)	ඒකක (31-60)	2.90	4.00	1.10	37.93	01/04/02
විදුලිය (නිවෙස් සඳහා)	ඒකක (61-90)	2.90	4.40	1.50	51.72	01/04/02
විදුලිය (නිවෙස් සඳහා)	ඒකක (91-180)	5.50	10.60	5.10	92.73	01/04/02
විදුලිය (නිවෙස් සඳහා)	ඒකක (180 වැඩි)	7.20	15.80	8.60	119.44	01/04/02
සාමාන්‍ය තැපැල් ගාස්තු						
ලිපි	ඒකකයක්	3.50	4.50	1.00	28.57	25/04/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	26.50	26.00	-0.50	-1.89	25/04/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	26.00	28.00	2.00	7.69	23/04/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	28.00	30.00	2.00	7.14	23/05/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	30.00	30.50	0.50	1.67	22/06/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	30.50	27.50	-3.00	-9.84	15/07/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	27.50	28.00	0.50	1.82	15/08/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	28.00	28.50	0.50	1.79	17/09/02
ඩීසල්	ලීටරයක්	28.50	30.00	1.50	5.26	16/10/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	17.40	19.40	2.00	11.49	23/04/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	19.40	20.90	1.50	7.73	22/05/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	20.90	21.30	0.40	1.91	22/06/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	21.30	20.50	-0.80	-3.76	15/07/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	20.50	20.40	-0.10	0.49	01/08/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	20.40	21.00	0.60	2.94	15/08/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	21.00	22.00	1.00	4.75	17/09/02
භූමිතෙල්	ලීටරයක්	22.00	24.00	2.00	9.09	16/10/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	50.00	49.00	-1.00	-2.00	25/02/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	49.00	50.00	1.00	2.04	23/03/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	50.00	52.00	2.00	4.00	23/04/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	52.00	54.00	2.00	3.85	23/05/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	54.00	54.50	0.50	0.93	22/06/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	54.50	47.50	-7.00	-12.84	15/07/02
පෙට්රල්	ලීටරයක්	47.50	49.00	1.50	3.16	16/10/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	18.90	20.90	2.00	10.58	22/05/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	20.90	21.60	0.70	3.35	22/06/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	21.60	20.60	-1.00	-4.63	15/07/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	20.60	21.60	1.00	4.85	15/08/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	21.60	22.40	0.80	3.70	17/09/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	22.40	23.50	1.10	4.91	16/10/02
දැවිතෙල් (1000)	ලීටරයක්	23.50	21.20	-2.30	-9.78	17/12/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	18.00	20.00	2.00	11.11	22/05/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	20.00	21.00	1.00	5.00	22/06/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	21.00	20.20	-0.80	-3.81	15/07/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	20.20	21.20	1.00	4.95	15/08/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	21.20	21.90	0.70	0.30	17/09/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	21.90	23.00	1.10	5.02	16/10/02
දැවිතෙල් (1500)	ලීටරයක්	23.00	20.70	-2.30	-10	17/12/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	16.90	18.70	1.80	10.65	22/05/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	18.70	19.60	0.90	4.81	22/06/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	19.60	18.90	-0.70	-3.57	15/07/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	18.90	19.60	0.70	3.70	15/08/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	19.60	20.60	1.00	5.10	17/09/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	20.60	21.50	0.90	4.37	16/10/02
දැවිතෙල් (3500)	ලීටරයක්	21.50	18.90	-2.60	-12.09	17/12/02
ගෘහස්ථ ජල බද්ද		40.00	50.00	10.00	25.00	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	1-10	1.00	1.25	0.25	25.00	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	පළමු ඒකක 10	50.00	62.50	12.50	25.00	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	11-15	2.00	2.50	0.50	25.00	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	16-20	5.00	6.50	1.50	30.00	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	21-25	13.00	20.00	7.00	53.85	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	26-30	24.00	45.00	21.00	87.50	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	31-40	30.00	45.00	15.00	50.00	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	41-50	40.00	45.00	5.00	12.50	01/06/02
ජේවා ගාස්තු	ඒකක 50ට වැඩි	45.00	45.00	0.00	0.00	01/06/02

¹ පෙට්‍රල් නිෂ්පාදන සම්බන්ධයෙන් 2002 ජනවාරි සිට නිෂ්පාදන පිරිවැයට සමගාමීව තමාගේ මිල සමීකරණයක් කඳුන්වාදෙන ලදී.

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

හඳුන්වාදීම මගින් රජය විසින් පරිපාලිත බනිජ නිෂ්පාදනවල මිල ගණන් තාර්කිකරණය කරන ලදී. මෙම පියවරත් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ මිල ගණන් වෙනස්වීමත් බනිජතෙල් නිෂ්පාදනවල මිල ගණන් වට කිහිපයකින් වෙනස්වීමට හේතුවිය. ජාත්‍යන්තර මිල මට්ටම් පහලයාමට අනුව යමින් පෙට්‍රල්, ඩීසල් සහ භූමිතෙල් වල මිල ගණන් වසර මැද භාගයේදී සුළු වශයෙන් අඩුකරන ලදී. කෙසේ වෙතත් එම අඩු මිල මට්ටම් පැවති කාලය ඉතා කෙටි විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ගල් කලාපයේ නොසන්සුන් තත්ත්වය වර්ධනය වීම සහ ප්‍රධාන තෙල් අපනයන රටක්වන වෙනිසියුලාවේ දේශපාලන අස්ථාවරතාවය යන කරුණු නිසා 2002 අග භාගයේදී ජාත්‍යන්තර මිල ගණන් ශීඝ්‍ර වශයෙන් ඉහල ගියේය. මෙම වැඩිවීම් දේශීය වෙළෙඳපොළේ ඩීසල් සහ භූමිතෙල් මිල ඉහලයාමට හේතුවිය. එම වැඩිවීම වසර මැද මිල අඩුවීමේ අනුපාතයන් ඉක්මවා ගිය අතර ඒ අනුව 2001 අවසානයේ පැවති මිල ගණන්වලට සාපේක්ෂව ඩීසල් මිල සියයට 13 කින්ද භූමිතෙල් මිල සියයට 38 කින්ද, 2002 වසර අවසානයේදී ඉහලයාමට මෙය හේතුවිය. මෙම ඉහලයාම් වලට අනුව ඊට සම්බන්ධ අංශ වන විදුලිය, මහි ප්‍රවාහනය හැර, අනෙකුත් ප්‍රවාහන ගාස්තු ඉහල ගියේය. කෙසේ වෙතත් පෙට්‍රල් මිල ස්ථාවරව පවත්වාගත් අතර මෙය සාමාන්‍යයෙන් එම මිල සියයට 2 කින් අඩුවීමට මෙය හේතුවිය. පාරිභෝගික වියදමට සෘජුව හා වක්‍රාකාරව බලපාන තවත් ආනයනික අයිතමයක් වන්නේ එල් පී ගැස්ය. 2002 දී ගැස් මිල සියයට 17 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. ගැස් මිල ඉහලයාමෙන් අනතුරුව සකස් කළ ආහාර මිල ගණන් විවිධ අනුපාතයන්ගෙන් ඉහල ගියේය. සැපයුම් අංශයේ මෙම දේශීය සාධක සහ විදේශීය සාධක මිල මට්ටම් කෙරෙහි පීඩනයක් ඇතිකළද මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කරන ලද දැඩි ඉල්ලුම් කළමණාකරණ ප්‍රතිපත්ති ඉල්ලුම මගින් ඇයුතු උද්ධමනකාරී පීඩනයක් වැලැක්වීමට දායක විය. රාජ්‍ය අයවැය කළමණාකරණය 2002 වසර සඳහා අරමුණු කරන ලද මට්ටමට පහළ මට්ටමකින් වුවද කලින් වසරට සාපේක්ෂව සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සමස්ත අයවැය හිඟය 2002 වසර සඳහා ඉලක්ක ගත අනුපාතය වූ සියයට 8.5 කට සාපේක්ෂව 2001 හි පැවති 10.8 සිට සියයට 8.9 දක්වා 2002 දී පහත වැටුණු අතර, එමගින් දේශීය ප්‍රසාරණාත්මක ණය ගැනීම වැලැක්වීය. මෙම තත්ත්වය ප්‍රධාන වශයෙන් රජයේ ප්‍රාග්ධන සහ වර්තන වියදම් අඩුකිරීම සහ අයවැය හිඟය මූල්‍යකරණය කිරීම සහ රාජ්‍ය ණය කළමණාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම මගින් ඇති කර ගන්නා ලදී. රාජ්‍ය වියදම් අඩු කිරීම ආර්ථික වර්ධනයට සහ රැකියා අවස්ථාවන් ඇති කිරීමට අයහපත් ආකාරයෙන් බලපෑවද එය රාජ්‍ය අයවැය ක්‍රියාදාමයන් තුළින් දේශීය මිල මට්ටම් කෙරෙහි ඇතිවන උද්ධමනකාරී බලපෑම අඩු කිරීමට උපකාරී විය. රාජ්‍ය අයවැය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් මෑතකාලයේදී ඇති වූ වැඩිදියුණු වීම් මධ්‍යකාලීනව අඩු උද්ධමන තත්ත්වයක් පවත්වා ගැනීමට උපකාරී වනු ඇත.

2002 වර්ෂය තුළ සියයට 13.4 ක්ව පැවති මූල්‍යවර්ධනය

එම කාලය තුළ අනවශ්‍ය උද්ධමනකාරී පීඩනයක් ඇති නොකළේය. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන ක්‍රියාත්මක ඉලක්කය වන සංචිත මුදල් සාර්ව ආර්ථික වැඩ සටහන යටතේ අරමුණු කරන ලද පරාසය තුළ පැවතිනි. විදේශීය සම්පත් ඒකරාශී වීම තුළින් මූල්‍ය සමස්තයන් කෙරෙහි ඇතිවන ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම විවට වෙළෙඳ කටයුතු තුළින් අමතර ද්‍රවශීලතාව උරාගැනීම මගින් වලක්වන ලදී. විවට වෙළෙඳ කටයුතු කෙරෙහි යොමුකරන ලද විශේෂිත ප්‍රතිපත්තින් නිසා එය මෑත කාලයේදී ඉහළ පරිමාවකින් සහ කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුක්ත විය. ඒ අනුව අදාල කාලපරිච්ඡේදය තුළ දේශීය මිල මට්ටම් කෙරෙහි ඇතිවන අමතර පීඩනය මගහැර වීමට ඉල්ලුම් කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තින් එලදායී අයුරින් යොදාගන්නා ලදී. පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව පහලබසින වේගයකින් වුවද පාරිභෝගික මිලගණන් ඉහළයාම විවිධ භූගෝලීය සහ වියදම් කණ්ඩායම් ආවරණයකින් යුත් පාරිභෝගික මිල දර්ශකයන්ගේ වෙනස්වීම් මගින් පෙන්නුම් කරන ලදී. රජයේ ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගණනය කරනු ලබන ජීවන වියදම මනින නිළ මිල දර්ශකය වන කොළඹ පාරිභෝගිකයින්ගේ මිල දර්ශකය 2000 මැයි මාසයේ සිට 2001 වසර අවසානය දක්වා දක්නට ලැබුණු උද්ධමනය ඉහළ යාමේ නැඹුරුවෙහි සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළ අතර 2002 ජනවාරි මාසයේ සිට නොවැම්බර් දක්වා පහළ යන නැඹුරුවක් පෙන්නුම් කළේය. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගණනය කරනු ලබන එහෙත් මිල වෙනස්වීම් විශ්ලේෂණය සඳහා කලාතුරකින් යොදාගනු ලබන මහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සියයට 10.6 ක වාර්ෂික සාමාන්‍යයක වැඩිවීමක් වාර්තා කල අතර පසුගිය වසරේ එයට සමගාමී වූ වෙනස්වීම සියයට 11 ක් විය.

ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව විසින් ගණනය කරනු ලබන කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ මිල මට්ටම් වෙනස්වීම් ආවරණය වන කොළඹ දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සියයට 6.8 ක වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. පසුගිය වසරේ ඊට සමගාමී වෙනස්වීම සියයට 10.3 කි. ඒ අනුව කොළඹ දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මගින්ද 2002 වසර තුළ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය සමනය වීමක් පිළිබිඹු කළේය. ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව විසින් ගණනය කරනු ලබන මාතර, මාතලේ සහ අනුරාධපුර යන දිස්ත්‍රික්ක වල මිල වෙනස්වීම් මත පදනම් වන ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශකද කොළඹ පදනම් වූ මිල දර්ශක වෙනස්වීමේ ස්වරූපය අනුගමනය කළේය.

ශ්‍රී ලංකාවේ පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය සම්බන්ධයෙන් උතුරු පලාත හැර සමස්ත රටෙහිම මිල මට්ටම් ආවරණය වන වියදම් කාණ්ඩ අනුව කුටුම්භයන්ගෙන් පලමු සියයට 80 නියෝජනය වන ඉතා මෑත බරතැබීම් වලින් යුතුව අලුතින් හඳුන්වා දෙන ලද ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකයද 2002 ජූනි මස සිට උද්ධමනය පහළ යාමේ නැඹුරුවක් පෙන්නුම් කල අතර 2000 ජූනි මාසයේ සිට 2002 මැයි මාසය දක්වා උද්ධමනය වැඩිවීමේ නැඹුරුව ආපසු හැරවීමක් සහ මෑත කාලයේ උද්ධමනය ස්ථාවරව සමනය වීමක් එමගින්

පෙන්වුම් කළේය. ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකයට අනුව 2002 වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමනය සියයට 10.2 කි.

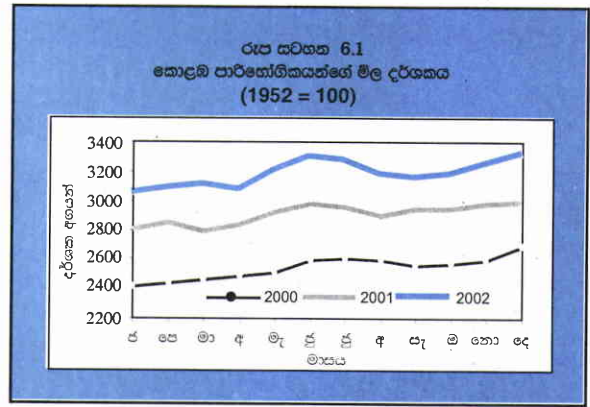
ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ මට්ටමේ මිල ගණන් ආවරණය කරනු ලබන නොග මිල දර්ශකය සියයට 10.7 ක සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර, පසුගිය වර්ෂයේ ඊට සමගාමී වෙනස්වීම් සියයට 11.7 කි. දේශීයව නිෂ්පාදනය කරනු ලබන භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල වෙනස්වීම් ආවරණය වන දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ අවධිමතකය සහ දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ අවධිමතකයේ වෙනස්වීම් සියයට 8.3 ක් වූ අතර 2001 දී ඊට සමගාමී වැඩිවීම අවධිමතක දෙක සඳහාම සියයට 12.4 ක් විය. ඒ අනුව පාරිභෝගික අයිතමයන්ට වඩා පුළුල් ආවරණයක් ඇති මිල වෙනස්වීම් පිළිබඳ දර්ශකයන් මගින්ද අදාල කාලය තුළ උද්ධමන පීඩනය අඩුවීම පෙන්වුම් කරන ලදී.

කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය 2002 වසර සඳහා සියයට 9.6 ක වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. මෙම දර්ශකය මගින් ගණනය කරනු ලබන පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය වර්ෂය ආරම්භයේ සිටම නොවැම්බර් මාසය දක්වා දිගටම පැවතුනි. මෙම හැසිරීම 2001 වසර පුරාම දක්නට ලැබුණු උද්ධමනය නොකඩවා ඉහළ යාමේ නැඹුරුව ආපසු හැරවීමකි. කෙසේ වෙතත් 2002 දෙසැම්බර් මාසයේදී දර්ශකයේ ආන්තික වැඩිවීමක් සිදුවිය. කිසියම් මාසයක දර්ශකයේ අගය පසුගිය වර්ෂයේ එම මාසය සමග සැසඳීම මගින් ගණනය කරනු ලබන වෙනස හෙවත් ලක්ෂ්‍යමය වෙනස අදාල වර්ෂය තුළ දෙසැම්බර් මාසය හැර අනෙකුත් සියළුම මාස සඳහා පසුගිය වසරට සාපේක්ෂව ඉතා සැලකිය යුතු අඩුවැඩිවීමක් පෙන්වුම් කළේය. ලක්ෂ්‍යමය වැඩිවීම 2001 පැවති සියයට 10.8 සහ සියයට 16.6 ක පරාසයට සාපේක්ෂව සියයට 7.4 සහ සියයට 11.4 අතර පරාසය තුළ විය. මෙම නැඹුරුව මගින්ද වසර පුරා අඩු මිල පීඩනයක් පැවති බව පෙන්වුම් කළේය.

කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ උපදර්ශක අතර ආහාර උපදර්ශකය සියයට 10.6 ක උපරිම වාර්ෂික සාමාන්‍ය

වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. පසුගිය වසරේ මීට සමගාමී වැඩිවීම ඊටත් වඩා ඉහළ වූ අතර එය සියයට 15.2 ක් විය. ආලෝකය හා ඉන්ධන උපදර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය ආරම්භයේ සිට වර්ෂය පුරාම නොකඩවා පහත වැටුණි. මෙය ප්‍රධාන වශයෙන්ම 2001 ට සාපේක්ෂව 2002 දී භූමිතෙල් මිලගණන් අඩුවෙන් ඉහළ යාම හේතුවිය. කෙසේ වෙතත් වර්ෂයේ අගභාගය තුළ පියවර කිහිපයකින්ම භූමිතෙල් වල පරිපාලිත මිල ගණන් ඉහළ යාම නිසා වර්ෂය අවසානයේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීම සියයට 8.8 ක් වූ අතර 2001 දී එය සියයට 14.3 ක් විය. ප්‍රවාහන, සෞඛ්‍යසේවා, බුලත් පුවක් මත්පැන් සහ දුම්කොළ ආදී අයිතමයන් අඩංගු වෙනත් අයිතම සඳහා වන උප දර්ශකය වසර පුරා නොකඩවා පහත වැටුණු අතර 2002 දී එහි සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීම 2001 පැවති සියයට 11.7 ට සාපේක්ෂව 2002 දී සියයට 6.3 ක් විය.

සමස්ත මිල දර්ශකයෙහි සියයට 62 ක පමණ නියෝජනය කරන ආහාර උපදර්ශකය අදාල කාලය තුළ සමස්ත මිල වැඩිවීමෙහි සියයට 80 කට පමණ දායක විය. පසුගිය වසරේ ඊට සමගාමී දායකත්වය සියයට 77 ක් පමණ විය. 2001 සමස්ත මිල වැඩිවීමෙහි සියයට 8 කට පමණ දායක වූ ඉන්ධන හා ආලෝකය උපදර්ශකයේ 2002 හි දායකත්වය සියයට 7 ක් පමණ විය. විවිධ අයිතම උපදර්ශකය 2002 සමස්ත මිල වැඩිවීමෙහි සියයට 11 ට පමණ දායක වූ අතර 2001 දී එහි

6.3 සංඛ්‍යා සටහන
කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය
(1952 = 100)

ශීර්ෂය	හරිත	දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍යය		වාර්ෂික සාමාන්‍යයෙහි ප්‍රතිශත වෙනස		ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස		වැඩිවීමට ඇති කළ දායකත්වය (%)	
		2001	2002	2001	2002	දෙසැ / 2001	දෙසැ / 2002	2001	2002
සියළුම ශීර්ෂ භාණ්ඩ අනුව	100.0	2,899.4	3,176.4	14.2	9.6	10.8	11.3	100.0	100.0
ආහාර	61.9	3,244.7	3,589.9	15.2	10.6	12.0	12.1	76.8	80.3
රෙදිපිළි	9.4	909.6	950.5	4.2	4.5	5.1	3.9	1.0	1.4
ඉන්ධන හා ආලෝකය	4.3	5,328.9	5,795.8	14.3	8.8	5.0	21.8	7.9	7.2
ගෙවල් කුලී	5.7	109.8	109.8	-	-	-	-	-	-
විවිධ	18.7	3,131.1	3,327.9	11.7	6.3	10.0	4.5	14.3	11.1

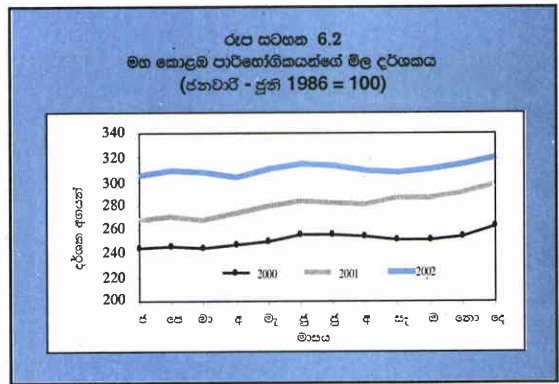
මූලාශ්‍රය : ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

දායකත්වය සියයට 14 ක් පමණ විය. ආලෝකය සහ ඉන්ධන උපදර්ශකය සහ විවිධ අයිතම උපදර්ශකය යන දෙක තුළ ඛනිජ තෙල් නිෂ්පාදන සහ බෙහෙත් යන ආනයනික ද්‍රව්‍ය අඩංගු වන බැවින් එම දර්ශක දෙක විදේශීය අංශයේ ඇතිවන මිල වෙනස්වීම් වලට වැඩි සංවේදීතාවයක් දක්වයි. සහල්, පොල්, මාළු, සහ එලවළු යන දේශීය නිෂ්පාදනය කරනු ලබන අයිතම ආහාර උපදර්ශකය තුළ වැඩි දායකත්වයක් දරයි. ඒ නිසා මෙම උපදර්ශකයේ වෙනස්වීම් වලට දේශීය නිෂ්පාදනයේ ඇතිවන වෙනස්වීම් වැඩි වශයෙන් බලපායි. සමස්ත මිල වැඩිවීමට රෙදිපිළි උපදර්ශකයේ දායකත්වය සියයට 1 ක් තරම් ඉතා සුළු ප්‍රමාණයක් විය. ගෙවල් කුලී ස්ථාවරව පවත්වා ඇති බැවින් මිල වෙනස්වීම් කෙරෙහි එහි බලපෑමක් ඇති නොවීය. මෙම සියළු උපදර්ශකයන්ගේ සමස්ත බලපෑම මගින් 2001 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2002 වර්ෂ අවසානයේ අඩු උද්ධමනයක් ඇති කරන ලදී.

මහ කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය

මහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය 2002 දී සියයට 10.6 ක සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීමක් වාර්තා කල අතර 2001 දී එය සියයට 11 ක් විය. 2001 වර්ෂයේදී පැවති මහ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ ඉහළ යාමේ නැඹුරුතාවට ප්‍රතිවිරුද්ධව එම දර්ශකයෙහි වෙනස්වීම 2002 වර්ෂය පුරාම සාපේක්ෂ වශයෙන් ස්ථාවරව පැවතිනි. දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වෙනස්වීම අඩු අනුපාතිකයකින් වැඩිවීම 2002 ජුනි තෙක් පැවති අතර එතැන් සිට එය ස්ථාවර මට්ටමක පැවති අතර සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් සියයට 69 ක පමණ දායකත්වයක් ඇති ආහාරපාන සහ බීම උපදර්ශකය 2001 හි වාර්තා කල සියයට 11.3 ට සාපේක්ෂව 2002 දී සියයට 11.9 කින් වැඩිවිය. සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු බරතැබීමක් ඇති සනීපාරක්ෂක හා සෞඛ්‍ය සේවා ඇති කුඩුම්බ භාණ්ඩ හා සේවා ඇතුළත් උපදර්ශකය සියයට 19 කින් වැඩි වූ අතර එය 2002 දී වාර්තා වූ ඉහළම වැඩිවීම විය.

ප්‍රවාහනය හා සන්නිවේදනය පිළිබඳ උපදර්ශකය 2002 දී සියයට 5.1 ක් වන සාමාන්‍ය අඩු අනුපාතයකින් ඉහළ ගිය අතර පසුගිය වසරේ එය සියයට 21.5 ක් පමණ විය. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ පෙට්‍රල් මිලගණන් සහ බස්ගාස්තු මෙම වසර තුළ 2001 ට වඩා අඩු ප්‍රමාණයකින් වැඩිවීමයි. ඉන්ධන සහ ආලෝකය සහ මත්පැන් දුම්කොළ බුලත් සහ සුවක් උපදර්ශක අනෙකුත් පාරිභෝගික මිල දර්ශක වල එම උපදර්ශක වලට සමාන හැසිරීමක් පෙන්නුම් කළ අතර වාර්තා ගත වැඩිවීම් 2001 ට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවිය. එසේම විවිධ අයිතම උපදර්ශකය සහ රෙදිපිළි සහ පාවහන් උපදර්ශකද 2001 ට වඩා අඩු සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීම් 2002 දී වාර්තා කළේය. සමස්ත දර්ශකයෙන් සියයට 9 ක් තරම් ඉහළ දායකත්වයක් ඇති ගෙවල් කුලී උපදර්ශකය 2001 දී හෝ 2002 දී සැලකිය යුතු තරම් ඉහළ මිල වැඩිවීමක් වාර්තා නොකළේය. වාර්තා වූ වැඩිවීම ඉතා ආන්තික විය.

කොළඹ දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකය

2001 දී ඉහළ ගිය කොළඹ දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ වෙනස්වීම් මගින් ගණනය කරනු ලබන උද්ධමනය 2002 දී ප්‍රතිවිරුද්ධ අතට හැරුණු අතර වසර පුරාම එහි ස්ථාවර පහළ යාමක් වාර්තා කරමින් දර්ශකයේ වාර්ෂික

6.4 සංඛ්‍යා සටහන
මහ කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය
(1989 ජනවාරි සිට ජුනි=100)

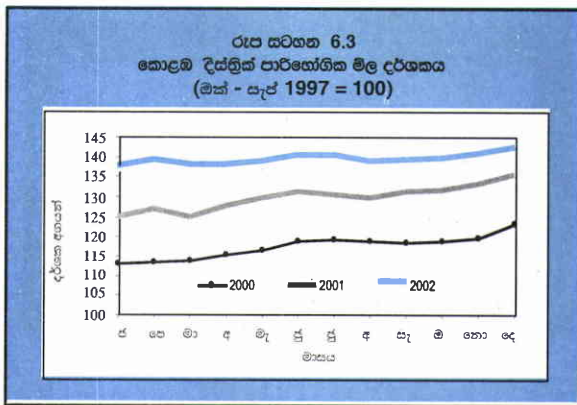
ශීර්ෂය	භරිත	දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය		වාර්ෂික සාමාන්‍යයෙහි ප්‍රතිශත වෙනස		ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස	
		2001	2002	2001	2002	දෙසැ / 2001	දෙසැ / 2002
සියළුම ශීර්ෂ භාණ්ඩ අනුව	100.0	279.6	309.3	11.0	10.6	12.4	7.8
ආහාර පාන	69.3	290.3	324.8	11.3	11.9	14.3	7.0
මත්පැන්, දුම්කොළ, බුලත් සහ සුවක්	3.8	433.2	448.2	9.4	3.5	2.6	3.5
ගෙවල්කුලී	8.9	110.4	110.5	0.2	0.2	0.2	0.1
ඉන්ධන හා ආලෝකය	5.4	318.4	345.3	13.6	8.5	7.7	17.1
රෙදිපිළි හා පාවහන්	2.8	261.6	268.3	4.3	2.6	3.4	2.3
සනීපාරක්ෂක හා සෞඛ්‍ය සේවා, ගෘහස්ථ භාණ්ඩ හා සේවා	4.9	300.1	357.0	12.5	19.0	17.0	20.7
ප්‍රවාහන හා පණිවිඩ හුවමාරු විවිධ	2.8	229.0	314.2	21.5	5.1	11.2	9.8
	2.1	215.3	230.22	7.3	6.9	11.7	4.7

මූලාශ්‍රය : ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

6.5 සංඛ්‍යා සටහන
කොළඹ දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය
(මක් 1996-සැප්. 1997=100)

ශීර්ෂය	භවිත	දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය		වාර්ෂික සාමාන්‍යයෙහි ප්‍රතිශත වෙනස		ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස		වැඩිවීමට ඇති කළ දායකත්වය (%)	
		2001	2002	2001	2002	දෙසැ / 2001	දෙසැ / 2002	2001	2002
සියළුම ශීර්ෂ	100.0	129.7	138.5	10.3	6.8	9.7	4.5	100.0	100.0
භාණ්ඩ අනුව									
ආහාර පාන	58.7	129.4	141.2	11.8	9.1	12.9	4.4	66.2	78.0
ගෙවල්කුලී	13.2	113.3	133.6	0.9	0.2	0.3	0.2	1.1	0.4
ඉන්ධන හා ආලෝකය	4.9	160.6	169.6	16.1	5.6	9.1	11.9	9.0	5.0
රෙදිපිළි හා පාවහන්	6.2	113.6	117.3	5.2	3.2	4.4	2.6	2.9	2.6
මත්පැන්, දුම්කොළ, බුලත් සහ පුවක්	4.4	167.6	171.2	10.1	2.2	-0.2	7.9	5.6	1.8
සනීපාරක්ෂක හා සෞඛ්‍ය සේවා	3.8	129.8	138.1	9.8	6.4	7.3	5.3	3.7	3.6
ප්‍රවාහන	3.7	139.6	141.9	17.5	1.6	11.5	1.9	6.3	3.9
අධ්‍යාපන හා විනෝදය	2.8	121.9	134.5	14.5	10.3	14.6	8.9	3.5	0.9
විවිධ	2.3	127.6	145.0	8.0	13.7	17.8	3.2	1.7	3.7

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සාමාන්‍ය වැඩිවීම 2002 දී සියයට 6.8 ට ලඟාවිය. එය පසුගිය වසරේදී සියයට 10.3 ක් විය. දේශීය සැපයුම් තත්ත්වයන්ගේ වෙනස්වීම් වලට සෘජුවම සම්බන්ධ වන ආහාර උපදර්ශකය සියයට 9.1 ක වැඩි වීමක් වාර්තා කළ අතර එය කලින් වසරේ පැවති සියයට 11.8 ට වඩා අඩුවිය. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සහ මහකොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සම්බන්ධයෙන් මෙන් විවිධ අයිතම සහිත උපදර්ශකය හැර අනෙකුත් සියලුම උපදර්ශකයන්ගේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීම පොදුවේ 2001 ට වඩා 2002 දී අඩුවිය. විවිධ උපදර්ශකයේ අන්තර්ගත සබන්, පවිත්‍රකාරක සහ පුද්ගල සනීපාරක්ෂක ආදී අයිතමයන්ගේ මිල ගණන් මෙම වර්ෂය තුළ සංශෝධනය කිරීම මෙයට ප්‍රධාන හේතුව විය. මේ අතර ඉන්ධන සහ ආලෝකය සහ මත්පැන් දුම්කොළ, බුලත් සහ පුවක් සහ ප්‍රවාහන යන උපදර්ශක අනෙකුත් උපදර්ශකවලට වඩා අඩු වැඩිවීම් වාර්තා කළේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමස්ත මිල වැඩිවීම සම්බන්ධයෙන් එම උපදර්ශකවල දායකත්වය 2002 දී 2001 ට වඩා අඩුවිය. සමස්ත මිල දර්ශකයේ සියයට 59 ක දායකත්වයක් ඇති ආහාර උපදර්ශකයෙන් සමස්ත මිල වැඩිවීමට වූ දායකත්වය සියයට 78 ක් වූ අතර පසුගිය වර්ෂයේ එයට සමගාමී වූ දායකත්වය සියයට 66 කි.

ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය

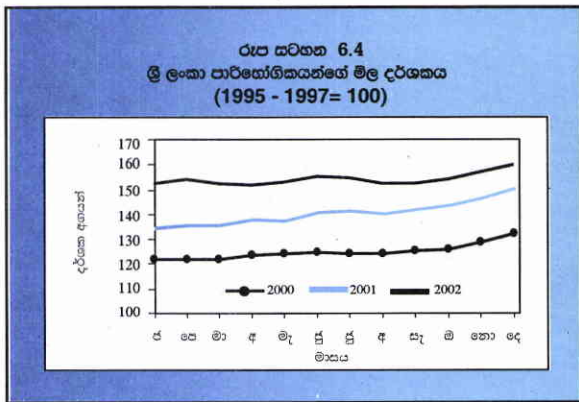
වෙනස්වන පාරිභෝගික රටාවන් යටතේ සාමාන්‍ය පාරිභෝගික හැසිරීම නියෝජනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් දැනට භාවිතා වන නිල මිල දර්ශකය වූ කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සහ ප්‍රසිද්ධියට පත්කර ඇති අනෙකුත් මිල දර්ශක වල සීමාවන් පවතී. මේ සියළුම පාරිභෝගික මිල දර්ශක සීමිත භූගෝලීය ප්‍රදේශ තුළ අඩු ආදායම්ලාභී කුඩුම්භයන් පමණක් ආවරණය කරති. මෙම දුර්වලතාවය මහනරම්මන් පුළුල් භූගෝලීය සහ පුළුල් වියදම් කාණ්ඩ වලට අයත්වන කුඩුම්භයන්ගේ පාරිභෝජන රටාව ආවරණය වන දර්ශකයක් ගොඩනැගීමේ අරමුණින් ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2002 දී අත්හදාබැලීම් පදනම මත ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකය හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙයට අයත් පාරිභෝගික පැය මගින් උතුරු නැගෙනහිර හැර රටේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ ආවරණය වන අතර එමගින් වියදම අනුව සැකසූ කුඩුම්භයන්ගෙන් ඉහළම සියයට 20 හැර අනෙකුත් කාණ්ඩ ආවරණය වෙයි. එසේම උතුරු ප්‍රදේශය හැර අනෙකුත් සියලුම ප්‍රදේශවල මිල මට්ටම් වෙනස්වීම් එමගින් පිළිබිඹු වෙයි.

2002 වසර තුළ උද්ධමන පීඩනය අඩුවීම පිළිබිඹු කරමින් ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ හැසිරීම අනෙකුත් විකල්ප මිල දර්ශකයන්ගේ හැසිරීම සමග අනුරූප විය. 2002 දිවයින පුරා යම්තරමක අඩු උද්ධමනයක් පෙන්නුම් කරමින් ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීම 2001 පැවති සියයට 12.1 වැඩිවීමට වඩා අඩු අගයක් වූ 2002 දී වාර්තා කළ අතර එය සියයට 10.2 කි. සමස්ත දර්ශකයේ වැඩිවීම සියයට 71 ක පමණ නියෝජනභාවයක් ඇති ආහාර උපදර්ශකය සියයට 10.1 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන හේතුව විය. 2001 දී ආහාර උපදර්ශකයේ වැඩිවීම 12.1 කි. දෙවන ඉහළම නියෝජනභාවය වන සියයට 13 ක් ඇති නිවාස, ජලය, ගෑස් සහ අනෙකුත් ඉන්ධන අයත් උපදර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීම සියයට 7.7 ක් වූ අතර එය කලින් වසරේ සමගාමී වැඩිවීම වූ සියයට 11.5 ට සාපේක්ෂව අඩු

6.6 සංඛ්‍යා සටහන
ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය
(1995 සිට 1977 = 100)

ශීර්ෂය	භරිත	දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍යය		වාර්ෂික සාමාන්‍යයෙහි ප්‍රතිශත වෙනස		ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස	
		2001	2002	2001	2002	දෙසැ / 2001	දෙසැ / 2002
සියළුම ශීර්ෂ	100.00	140.1	154.4	12.1	10.2	13.4	6.6
භාණ්ඩ අනුව							
ආහාර පාන, දුම්කොළ හා මද්‍යපාන	71.2	139.2	153.3	12.1	10.1	13.5	5.6
රෙදිපිළි හා පාවහන්	4.1	119.9	131.4	3.7	9.6	4.9	10.6
නිවාස, ජලය, විදුලිය, ගෑස් හා අනෙකුත් ඉන්ධන	13.1	136.9	147.5	11.5	7.7	13.8	6.9
ගෘහ අලංකාර, ගෘහ උපකරණ සහ සාමාන්‍ය නිවාස නඩත්තු	2.1	132.7	149.1	15.4	12.3	20.6	6.8
සෞඛ්‍ය	2.4	192.8	238.1	12.4	23.5	13.6	22.3
ප්‍රවාහනය	2.9	160.8	166.7	19.9	3.7	10.9	6.9
විවේකය, විනෝදාංශ හා සංස්කෘතිකමය	0.8	130.7	136.9	4.2	4.7	13.4	0.0
අධ්‍යාපනය	1.3	147.5	163.7	8.5	11.0	9.2	9.1
විවිධ භාණ්ඩ සහ සේවා	2.1	147.9	169.3	19.2	14.5	5.7	12.0

මූලය : ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

අගයකි. සියයට 5 කට වඩා අඩු නියෝජන භාවයක් ඇති අනෙකුත් උපදර්ශක සියයට 4 හා සියයට 24 අතර පරාසය තුළ විවිධ වැඩිවීම් වාර්තා කළේය.

තොග අලෙවි මිල දර්ශකය

ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ මට්ටමේ මිලගණන් වෙනස්වීම් තොග අලෙවි මිල දර්ශකය මගින් ගණනය කරනු ලැබේ. එක් එක් ප්‍රධාන භාණ්ඩ වර්ගය ආවරණය වන උපදර්ශක 13 ක් යටතේ එම මිල වෙනස්වීම් ග්‍රහණය කරගනු ලැබේ. පාරිභෝගික මිල දර්ශක මෙන් තොග මිල දර්ශකයද ආහාර මිල ගණන් වල වෙනස්වීමේ බලපෑමට තකුවන අතර එයට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ ආහාර උපකාණ්ඩයට සියයට 68 ක තරම් ඉහළ නියෝජනභාවයක් පැවතීමයි. භාණ්ඩ යොමුවන දිගාව සහ ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ආකාරය අනුව ප්‍රධාන වර්ගීකරණ දෙකක් යටතේද මිල වෙනස් වීම් ගණනය කරනු ලැබේ. භාණ්ඩ යොමුවන දිගාව පදනම් වූ වර්ගීකරණයට උපදර්ශක තුනක් අයත්වන අතර ඒවා නම් දේශීය භාවිතය, ආනයන සහ අපනයන වෙයි. දේශීය භාවිතය සඳහා වන උපදර්ශකය ප්‍රධාන වන අතර එහි නියෝජනභාවය සියයට 50 කි. ආනයන සහ අපනයන නියෝජනභාවය පිළිවෙලින් සියයට 27 ක් හා සියයට 23 ක් වශයෙනි. කාණ්ඩය පදනම් වූ වර්ගීකරණයට උපදර්ශක තුනක් අන්තර්ගත වන අතර ඒවා පාරිභෝගික

භාණ්ඩ, අන්තර් භාණ්ඩ සහ ආයෝජන භාණ්ඩ වෙයි. පාරිභෝගික භාණ්ඩ මගින් සියයට 75 ක් නියෝජනය වන අතර අන්තර් හා ආයෝජන භාණ්ඩ වලින් පිළිවෙලින් සියයට 21 ක් හා සියයට 4 ක් නියෝජනය වෙයි.

තොග අලෙවි මිල දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීම සියයට 10.7 ක් වන අතර 2001 ඊට සමගාමී වැඩිවීම සියයට 11.7 කි. එසේ වුවද දේශීය පරිභෝජනය සහ අපනයන සඳහා යොදාගනු ලබන සියයට 68 ක නියෝජනභාවයක් ඇති අතර ආහාර උපකාණ්ඩය සියයට 13.7 ක වාර්ෂික වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර එය 2001 වැඩිවීම වූ සියයට 3.1 ට වඩා වැඩිය. පොල් සහ උස්බිම්, මැදිබිම් හා පහත්බිම් යන අංශ තුනටම අයත් තේ වර්ගවල ඉහළ වෙන්දේසි මිල සහ වෙනත් භාණ්ඩ වල මිලගණන් ඉහළ යාම ආහාර උපදර්ශකය සමස්ත දර්ශකයේ වෙනස්වීමට ප්‍රතිවිරුද්ධව යාමට හේතුවිය. තෙවන ඉහළ නියෝජනභාවය වූ සියයට 6 ක් ඇති බනින්නෙල් නිෂ්පාදන උපදර්ශකය සියයට 5 ක සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර පසුගිය වසරේ ඊට සමගාමී වැඩිවීම සියයට 23 ක් විය. සියයට 5 ක නියෝජනභාවයක් ඇති රසායනද්‍රව්‍ය හා රසායනික නිෂ්පාදන උපදර්ශකය සියයට 9 ක වාර්ෂික වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර පසුගිය වසරේ එය සියයට 12 ක් විය. සියයට 4 ට වඩා අඩු නියෝජනභාවයක් ඇති විවිධ උපදර්ශකය හැර වැඩිවීමට වඩා අඩු වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. සියයට 5ක නියෝජනභාවයක් ඇති විවිධ උපදර්ශකය සියයට 13 කින් වැඩි වූ අතර පසුගිය වසරේ එය සියයට 4 ක් විය. මෙම ඉහළ වැඩිවීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ මෙම උපදර්ශකයට ඇතුළත් වන රබර් මිල සියයට 25 කින් වැඩිවීමක් සුළු අපනයන බෝග මිල ගණන් සැලකිය යුතු අනුපාතයන්ගෙන් වැඩිවීමත්ය.

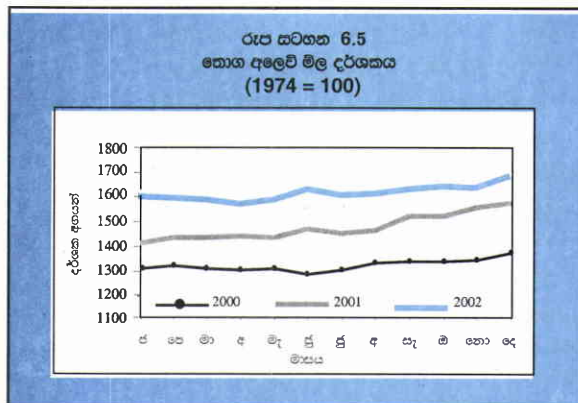
භාවිතය මත පදනම් වූ වර්ගීකරණය යටතේ දේශීය කාණ්ඩය සහ ආනයන කාණ්ඩය 2002 දී පිළිවෙලින් සියයට 5 සහ සියයට 2 යන පහළ මට්ටමේ වැඩිවීම් වාර්තා කළ අතර පසුගිය වසරේ එම වැඩිවීම් පිළිවෙලින් සියයට 11 ක් හා

6.7 සංඛ්‍යා සටහන
කොහ අලෙවි මිල දර්ශකය
(1974= 100)

ශීර්ෂය	හරිත	දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍යය		වාර්ෂික සාමාන්‍යයෙහි ප්‍රතිශත වෙනස		ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස	
		2001	2002 (අ)	2001	2002 (අ)	දෙසැ 2001	දෙසැ 2002 (අ)
සියළුම ශීර්ෂ	100.0	1,471.2	1,629.0	11.7	10.7	14.7	7.9
භාණ්ඩ අනුව							
ආහාර	67.8	1,343.1	1,526.5	13.1	13.7	19.7	6.1
මධ්‍ය පාන	2.9	1,881.5	1,896.7	7.5	0.8	5.6	-0.6
රෙදිපිළි හා පාවහන්	4.0	642.4	645.0	1.5	0.4	1.5	0.2
කඩදාසි නිෂ්පාදනය	1.4	1,109.6	1,109.6	5.7	-	-	-
රසායන හා රසායනික නිෂ්පාදන	5.2	926.8	1,007.1	11.9	8.7	14.6	12.4
බනිත නිෂ්පාදන	6.4	2,277.2	2,395.4	22.5	5.2	9.1	13.1
ලෝහ නොවන නිෂ්පාදන	1.8	2,865.1	2,942.6	3.7	2.7	2.9	11.1
ලෝහ නිෂ්පාදන	0.9	795.5	820.9	4.2	3.2	2.0	9.7
ප්‍රවාහන උපකරණ	0.8	1,015.2	977.4	10.7	-3.7	4.0	-0.8
විදුලි උපකරණ හා සැපයුම්	1.0	953.4	1,006.7	12.3	5.6	11.4	-1.4
යන්ත්‍රෝපකරණ	1.3	747.4	815.7	10.0	9.1	17.1	6.0
ඉන්ධන හා ආලෝකය	1.8	2,929.4	2,998.1	2.7	2.3	2.8	11.2
විවිධ	4.8	2,796.3	3,156.1	4.1	12.9	6.4	18.3
දිශාව අනුව ආංශික වර්ගීකරණය I							
දේශීය කාණ්ඩය	50.3	1,305.0	1,373.1	11.0	5.2	4.8	7.0
ආනයන කාණ්ඩය	27.2	1,222.9	1,244.5	17.1	1.8	5.2	13.0
අපනයන කාණ්ඩය	22.5	2,142.0	2,664.7	9.2	24.4	35.9	6.1
සාචිතය අනුව ආංශික වර්ගීකරණය II							
පාරිභෝගික භාණ්ඩ	75.3	1,418.5	1,594.1	12.1	12.4	17.8	5.8
අන්තර් භාණ්ඩ	20.5	1,640.6	1,752.8	12.0	6.8	6.7	14.7
ආයෝජන භාණ්ඩ	4.2	1,589.3	1,649.8	4.7	3.8	5.1	10.4

(අ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සියයට 17 ක් විය. මෙයට ප්‍රතිචර්දධ ආකාරයට අපනයන කාණ්ඩය සියයට 24 ක තරම් ඉහළ අනුපාතයකින් වැඩි වූ අතර පසුගිය වසරේ එය සියයට 9 ක් පමණ විය. මෙම ඉහළ වැඩිවීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ පොල්, පොල් තෙල්, රබර් සියලුම වර්ගවල තේ සහ සුළු අපනයන බෝග වල මිල ගණන් සැලකිය යුතු මට්ටමෙන් ඉහළ යාමය. භාවිතය පදනම් වූ වර්ගීකරණයට අනුව පාරිභෝගික භාණ්ඩ සියයට 12 ක සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීමක් වාර්තා කළ අතර 2001 සඳහා වූ වැඩිවීම එම අනුපාතයේම විය.

ප්‍රාදේශීය උද්ධමන අනුසාත

ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකය හැර අනෙකුත් පාරිභෝගික මිල දර්ශක කොළඹ කේන්ද්‍ර වූ භූගෝලීය ප්‍රදේශයන් ආවරණය කරන බැවින්, මහ බැංකුව ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශක යොදාගනිමින් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පාරිභෝගික මිල මට්ටම් වෙනස්වීම් ගණනය කරනු ලැබේ. ඒ අනුව එවැනි මිල

වෙනස්වීම් නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකය, මාතලේ දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකය හා මාතර දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මාසපතා ගණනය කරනු ලැබේ. මෙම මිල දර්ශක මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පවත්වන ලද 1996-1997 පාරිභෝගික මූල්‍ය සහ සමාජ ආර්ථික තොරතුරු සමීක්ෂණය පදනම්ව මෙම දිස්ත්‍රික්ක සඳහා ලබාගත් ආදායම් ලාභීන්ගේ අවම සියයට 40 පාරිභෝජන භාණ්ඩ පැයට අදාල මිල ගණන් වල වෙනස්වීම් නිරූපණය කෙරේ. සියළුම ප්‍රාදේශීය මිල දර්ශක කොළඹ පදනම් වූ මිල දර්ශක මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මගින් පෙන්වුම් කළ මිල වෙනස්වීම් හා උද්ධමන අනුපාතයන් නිරූපණය කළේය. 2002 දී මෙම අනුපාතයන් 2001 පැවති අනුපාතයන්ට වඩා අඩු අගයක් විය. අනුරාධපුර පාරිභෝගික මිල දර්ශකය, මාතලේ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය සහ මාතර පාරිභෝගික මිල දර්ශකය පිළිවෙලින් සියයට 9.2 සියයට 8.4 සහ සියයට 9.4 යන සාමාන්‍ය වාර්ෂික වැඩිවීම් වාර්තා කළ අතර 2001 දී ඊට අනුරූප අනුපාතයන් පිළිවෙලින් සියයට 13.7, සියයට 13 සහ සියයට 10.9 විය.

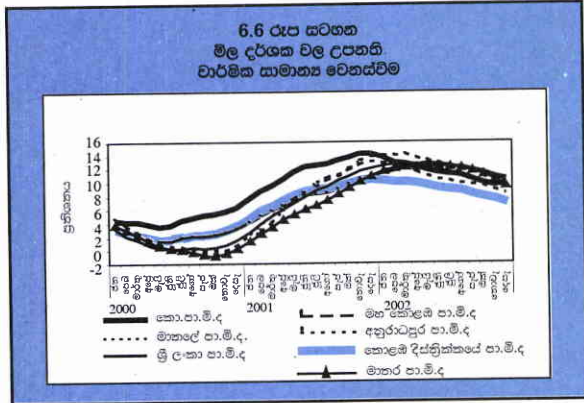
ප්‍රාදේශීය මිල ගණන් වෙනස්වීම්

ප්‍රධාන වශයෙන්ම භාණ්ඩවල සැපයුම් තත්ත්වය සහ ඒවායේ ගුණාත්මකභාවයේ පවතින වෙනස්කම් නිසා ප්‍රාදේශීය මිල මට්ටම් වල වෙනස්කම් පවතී. කොළඹ සහ දඹුල්ල යන වෙළෙඳ මධ්‍යස්ථාන දෙකෙහි සහ මහනුවර, මාතර, සහ අනුරාධපුර යන ප්‍රධාන වෙළෙඳපොළවල් අතර පැවති මිල ගණන් වල වෙනස්වීම් ආශ්‍රයෙන් ගණනය කරන ලද මිල වෙනස්වීම් මගින් අතිතයේ මෙන්ම 2002 වසර තුළද ප්‍රාදේශීය මිල වෙනස්කම් පැවති බව හෙලිදරව් විය. කල්තබාගත

6.8 සංඛ්‍යා සටහන
දිස්ත්‍රික් පාරිභෝගික මිල දර්ශක
(මක. 1996 - සැප්. 1997 = 100)

දිස්ත්‍රික්කය	දර්ශකයේ සාමාන්‍යය		වාර්ෂික සාමාන්‍ය ප්‍රතිශත වෙනස		ලක්ෂ්‍යමය ප්‍රතිශත වෙනස	
	2001	2002	2001	2002	දෙසැ. 2001	දෙසැ. 2002
කොළඹ	129.7	138.5	10.3	6.8	9.7	4.5
මාතලේ	131.0	143.1	13.7	9.2	14.0	6.6
අනුරාධපුරය	127.8	138.5	13.0	8.4	12.7	6.2
මාතර	127.1	139.1	10.9	9.4	14.1	3.6

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

නොහැකි කෘෂිකාර්මික හෝ සහ මාළු වල මිල ගණන් අනෙකුත් භාණ්ඩ වල මිල ගණන් වලට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයකින් මිල වෙනස්වීම් ඇති සාමාන්‍ය රටාව එම මිල වෙනස්වීම් මගින් පෙන්නුම් කෙරේ. කෙසේ වෙතත් 2001 ව සාපේක්ෂව 2002 දී පොදුවේ මිල වෙනස්වීම් වල අඩුවීමක් දක්නට ලැබේ. සටන් විරාම ගිවිසුම, කෘෂිහෝග බෙදාහැරීම පහසු කිරීමට ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වැඩිදියුණු කිරීම සහ සිල්ලර වෙළෙඳුන් තමන්ට

6.9 සංඛ්‍යා සටහන
තෝරාගත් ආහාර උව්‍ය කිහිපයක සිල්ලර මිල ගණන්
(මුළු දිවයින) ^(අ)

භාණ්ඩය	ඒකකය	මිල රුපියල් වලින්		ප්‍රතිශත වෙනස
		2001	2002(අ)	
සහල් (තම්බන ලද)	කි.ග්‍රෑ.1	25.98	29.39	13.1
පාන් (ග්‍රෑම් 450)	ගෙඩියක්	8.95	11.16	24.7
බිත්තර(සාමාන්‍ය)	ඵකක්	4.47	4.84	8.3
පොල් (මධ්‍යම)	ගෙඩියක්	8.51	14.3	68.0
එළවළු				
කරවිල	කි.ග්‍රෑ.1	38.78	40.58	4.6
ගෝවා	"	35.15	37.85	7.7
බෝංචි	"	46.07	49.68	7.8
ලීන්ස්	"	38.46	45.66	18.7
අර්තාපල් (දේශීය)	"	63.29	62.99	-0.5
රතු එළු (මධ්‍යම)	"	67.38	59.87	-11.1
වියළි මිරිස් (නො.1)	"	134.86	138.75	2.9
මුහුදු මාළු				
කෙළවල්ලා	කි.ග්‍රෑ.1	200.47	205.14	2.3
ගල්මාළු	"	154.34	159.18	3.1
හුරුල්ලා	"	103.03	105.03	1.9
සාලයා	"	64.67	68.90	6.5

(අ) දිපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීම යටතේ මධ්‍යස්ථාන 93 ක සතිපතා මිලවල වාර්ෂික සාමාන්‍යය (අ)තාවකාලික
මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

අවශ්‍ය භාණ්ඩ නිෂ්පාදන ප්‍රදේශවලින් සෘජුවම ලබාගැනීමට පෙළඹීම යන කරුණු වල සමස්ත බලපෑම නිසා 2002 වසරේ විශේෂයෙන්ම කෘෂිකාර්මික හෝ බෙදාහැරීම සම්බන්ධයෙන් වැඩි දියුණු ක්‍රියාත්මක වියක් දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

6.10 සංඛ්‍යා සටහන
තෝරාගත් වෙළඳපොළ කිහිපයක තෝරාගත් ආහාර උව්‍ය සඳහා
2001-2002 වර්ෂ තුළ පැවති සිල්ලර මිලෙහි වාර්ෂික සාමාන්‍යයන් (අ)

රු/කි.ග්‍රෑ.

භාණ්ඩය	කොළඹ		මහනුවර		මාතර		අනුරාධපුරය		දඹුල්ල	
	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002	2001	2002
සම්බා සහල්	34.60	39.06	34.60	38.85	33.60	37.63	31.08	33.29	30.56	34.83
කැකුළු සහල්	28.24	34.93	26.79	33.42	24.77	30.24	26.37	30.94	25.28	33.26
බෝංචි	50.91	54.26	46.85	55.73	47.35	51.24	45.15	55.47	45.76	51.78
ගෝවා	39.33	40.23	34.07	37.70	37.12	39.45	33.22	37.65	34.05	37.78
වම්බටු	39.30	40.73	31.77	36.63	26.15	28.66	24.87	31.11	30.26	32.13
වට්ටක්කා	31.10	25.39	34.77	27.99	31.37	27.21	25.74	24.14	28.76	24.23
රතු එළු	66.58	60.43	74.55	65.63	67.48	62.11	68.37	65.67	71.05	65.09
ලොකු එළු	32.97	30.41	39.65	32.63	36.86	31.13	38.36	32.18	40.13	32.77
අර්තාපල්	50.23	53.16	57.04	53.85	56.78	58.24	56.69	51.78	58.34	58.06
වියළි මිරිස්	129.94	132.73	138.38	142.25	136.83	141.15	142.21	133.46	132.70	134.38
කෙළවල්ලා	209.12	189.63	239.01	236.54	232.25	220.50	247.76	256.94	163.92	203.89
හුරුල්ලා	81.97	92.73	112.54	121.33	62.14	89.53	116.67	104.13	97.45	108.90
බිත්තර (ඵකක්)	3.67	4.26	3.97	4.65	4.56	5.07	4.04	4.22	4.20	4.81
පොල් (ගෙඩියක්)	12.57	17.10	11.25	17.38	11.10	19.79	10.18	15.85	9.59	15.42

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

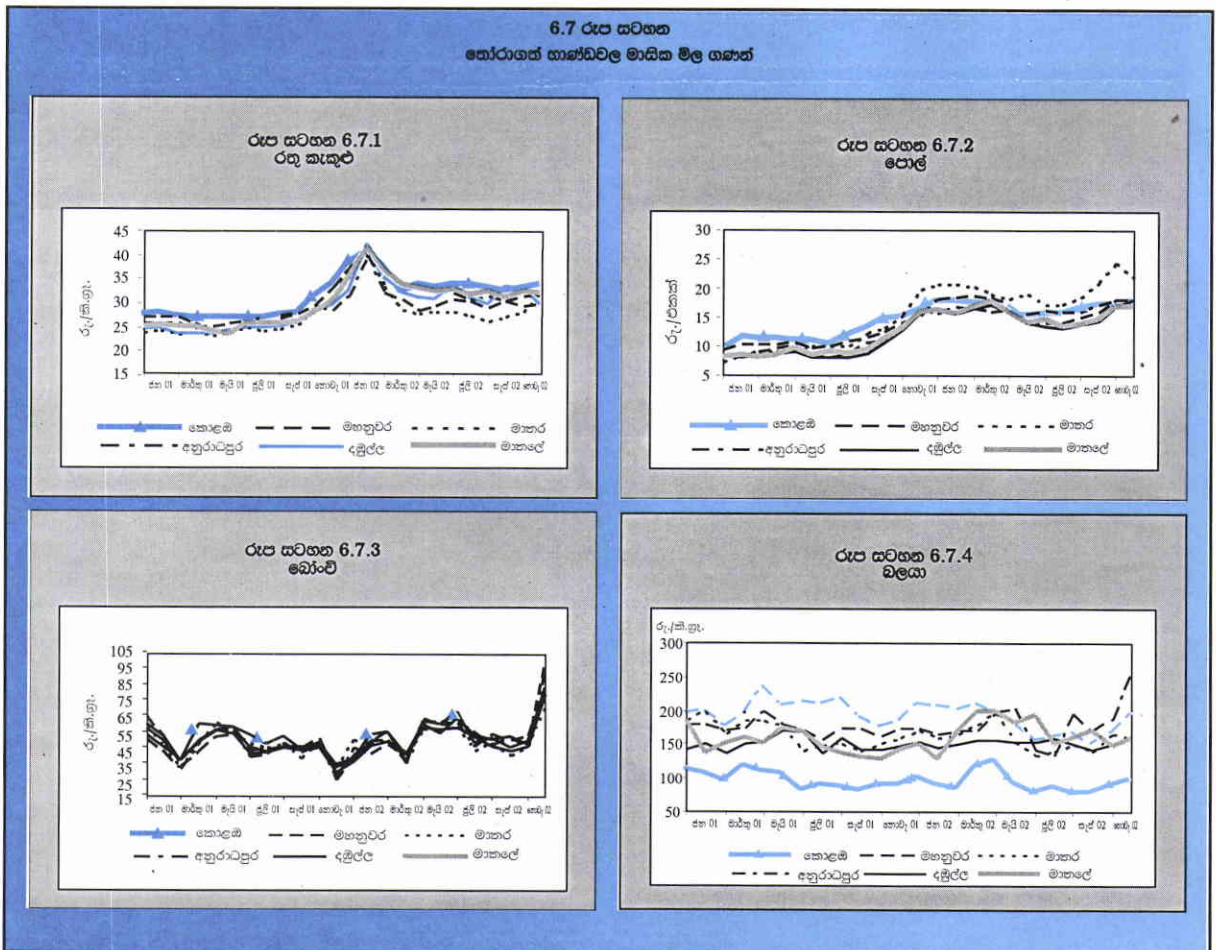
(අ) තාවකාලික

6.11 සංඛ්‍යා සටහන
තෝරාගත් වෙළඳපොළ කිහිපයක තෝරාගත් ආහාර ද්‍රව්‍ය වල
සාමාන්‍ය මිල ගණන් කොළඹ හා දඹුල්ල මිල ගණන්වලට සාපේක්ෂව දැක්වූ ප්‍රතිශත වෙනස^(අ)

	කොළඹට සාපේක්ෂව ප්‍රතිශත වෙනස				දඹුල්ලට සාපේක්ෂව ප්‍රතිශත වෙනස		
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003
සම්බා සහල්	-0.55	-3.67	-14.77	-10.84	11.54	8.05	-4.40
කැකුළු සහල්	-4.32	-13.41	-11.41	-4.77	0.48	-9.07	-6.97
බෝංචි	2.70	-5.57	2.22	-4.57	7.61	-1.05	7.12
ගෝවා	-6.28	-1.93	-6.41	-6.09	-0.20	4.43	-0.34
චම්බටු	-10.06	-29.64	-23.62	-21.10	14.00	-10.81	-3.18
චට්ටිකකා	10.24	7.15	-4.92	-4.59	15.55	12.32	-0.34
රතු උණු	88.62	2.79	8.68	7.72	0.84	-4.58	0.90
ලොකු උණු	7.30	2.39	5.82	7.76	-0.42	-4.98	-1.79
අර්තාපල් (දේශීය)	1.30	9.57	-2.59	9.22	-7.25	0.32	-10.82
වියළි මිරිස්	7.17	6.34	0.55	1.24	5.86	5.04	-0.68
කෙළවල්ලා	24.74	16.28	35.50	7.52	16.01	8.15	26.02
හුරුල්ලා	30.85	-3.45	12.29	17.44	11.42	-17.78	-4.38
බිත්තර(එකක්)	8.97	18.85	-1.02	12.89	-3.47	5.29	-12.32
පොල් (ගෙඩියක්)	1.66	15.74	-7.29	-9.79	12.68	28.30	2.77

(අ) තාථ්‍යානුකූල

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

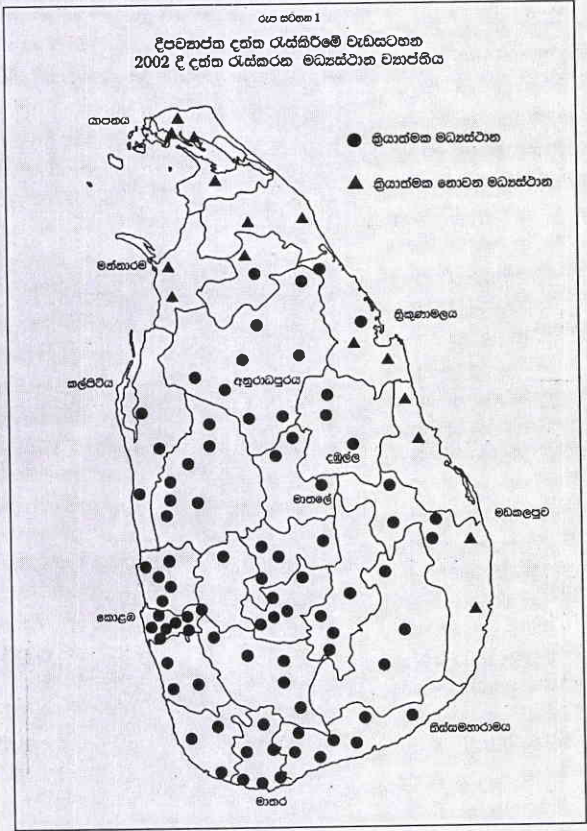

දීපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ විසිපස් වන සංවර්ණය සැමරීම

1. හැඳින්වීම

නිදහස් වෙළඳපොල ආර්ථිකයක පවත්නා වෙළඳපොල තත්වයන් මිල මට්ටම් මගින් පිළිබිඹු කෙරේ. ඒ නිසා වෙනස්වන වාතාවරණයක් තුළ පාරිභෝගිකයන්ට තම අභිමතය පරිදි පරිභෝජනය හා ආයෝජනය සැලසුම් කර ගැනීමටත්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට ඔවුන්ගේ සැලසුම් සකස්කරගැනීමටත් ඒවායේ ඵලදායිතාවය ඇගයීමට සහ ඉදිරි සැලසුම් සඳහා මගපෙන්වීමටත් කාලීන මිල තොරතුරු ඉතා වැදගත් වෙයි. ඒ අනුව වෙළඳපොල ආර්ථිකයක ඵවැනි තොරතුරු සඳහා ඉහළ සහ වැඩිවන ඉල්ලුමක් පවතී. එම අවශ්‍යතාවය සපුරා ලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අවුරුදු 25 කට පෙර දීපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල හඳුන්වාදෙන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාව නිදහස් වෙළඳපොල ආර්ථික ප්‍රතිපත්තින් ක්‍රියාවට නැංවීමත් සමඟම මෙන් 1978 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී මහබැංකුව විසින් මෙම වැඩපිළිවෙල හඳුන්වාදෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ මහබැංකුවේ විවිධ කාර්යයන් සඳහා මෙන්ම අනෙකුත් අංශයන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ප්‍රයෝජනවත් මිල සහ වැටුප් තොරතුරු බාධාවකින් තොරව සැපයූ දීපව්‍යාප්ත දත්ත එක් රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල 2003 වසරේ දී තම 25 වන සංවර්ණය සමරයි.

ආරම්භයේ පටන්ම මෙම වැඩපිළිවෙලට විශේෂිත වූ අංගඤ්ඤ කිහිපයක්ම පැවතිණි. දිවයින පුරා ව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමට පමණක්ම වෙන්වූ වැඩසටහනක් අධික පිරිවැය සහිත බැවින් අඩු පිරිවැයක් යටතේ දත්තවල කාලීනභාවය මෙන්ම ගුණාත්මකභාවය පවත්වාගත හැකි විකල්ප වැඩසටහනක් අවශ්‍යවිය. රජයේ ගුරුවරුන්ගේ වෘත්තීය ස්වරූපය අනුව ඔවුන්ගේ දවසින් කොටසක් දත්ත රැස්කිරීම සඳහා කැපකළ හැකි බැවින් ඒ සඳහා රජයේ ගුරුවරුන් තෝරා ගන්නා ලදී. එසේම දත්තවල කාලීනභාවය හා ගුණාත්මකභාවය ආරක්ෂා කර ගැනීමට ගුරුවරුන් පුහුණුකිරීම පහසුවනවා පමණක් නොව නිතර කෙරෙන සම්ප අධීක්ෂණයකින් තොරව එය පවත්වාගැනීම සඳහා අවශ්‍යවන සංයමය ගුරුවරුන්ට ඇතැයි සලකන ලදී. ඒ අනුව මෙම වැඩසටහන ආරම්භයේ දී රටපුරා ස්ථාපනය කරන ලද දත්ත එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන සඳහා අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ඇතිව පාසල් ගුරුවරුන් පත් කරන ලදී. මහබැංකුවේ කටයුතු මේ අයුරින් බාහිර ආයතනයක් ලවා කරවාගැනීම ඒ අවධියේදී කැපීපෙනෙන සහ අසාමාන්‍ය පියවරක් විය. ගුරුවරුන් තෝරාගැනීමේ දී ආර්ථික විද්‍යාව හෝ වාණිජ්‍යය, ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය වැනි ඊට සම්බන්ධ විෂයයන් උගත්වන ගුරුවරුන්ට වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන ලදී. එතැන් සිට දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල බාධාවකින් තොරව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන එනු ලැබ ඇති අතර උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල ආරක්ෂක තත්වය අසහපත් අතට පත්වීම නිසා නිරන්තර පරීක්ෂණයන් හුවමාරු ක්‍රම පවත්වාගැනීමට නොහැකිවීමෙන් එක්දාස් තවසිය අනුගමනවල එම ප්‍රදේශවල දත්ත රැස්කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන අක්‍රීය විය. දැනට රටපුරා දත්ත රැස්කරන ගුරුවරුන් 93 දෙනෙක්ත් පමණ මෙම වැඩපිළිවෙලට සම්බන්ධව සිටී. (රූප සටහන 1)

2. රැස්කරනු ලබන සහ ප්‍රසිද්ධියට පත්කරනු ලබන තොරතුරු

දීපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙලෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ මිල හා වැටුප් තොරතුරු සපයන රටම ආවරණය වන දත්ත පදනමක් ඇතිකිරීමයි. ඒ සඳහා වන මිල හා වැටුප් රැස්කිරීමේ ලේඛන වෙළඳපොලේ සිදුවන වෙනස්කම් ග්‍රහණය කරගැනීම සඳහා අවශ්‍ය අයුරින් පසුගිය වසර 25 තුළ සංශෝධනය කොට ඇත. වර්තමානයේ මෙම තොරතුරු අනුබන්ධවලට වෙන්කරන ලද පුළුල් ප්‍රශ්නාවලි හතක් මගින් රැස්කරනු ලැබේ. දත්ත රැස්කරනු ලබන කාල පරාසය සතියේ සිට මාස 3 දක්වා අදාල අයිතමවල ස්වරූපය අනුව වෙනස්වේ. සෑම වසරක් ආරම්භයේදීම සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස් කරනු ලබන නිශ්චිත කාල සටහනකට අනුව සම්පූර්ණ කරන ලද දත්ත රැස් කිරීමේ ලේඛන ගුරුවරුන් විසින් එවිය යුතුයි. රැස්කරනු ලබන දත්තවල ස්වරූපය හා අදාළ කාලපරාසය පිළිබඳ සංක්ෂිප්තයක් 1 වෙනි සංඛ්‍යා සටහනෙන් දැක්වේ.

අවුරුදු දෙකක පමණ කාලයක් හැර අනෙකුත් කාලපරිච්ඡේදය පුරාම දීපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල යටතේ රැස්කරන ලද තොරතුරු පරිගණක

සංඛ්‍යා සටහන 1
දිවයිනාදාන දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ
රැස්කරනු ලබන තොරතුරු

කාණ්ඩය	විචලන ගණන	කාලය
පාරිභෝගික අයිතමවල සිල්ලර මිල	අයිතම	
1. ඉහළ මිල උච්චාවචනයක් ඇති ආහාර	142	සතිපතා
2. පහළ මිල උච්චාවචනයක් ඇති ආහාර හා ආහාර චොටු	119	මාසපතා
3. ආහාරවත් පහළ මිල උච්චාවචනයක් ඇති ආහාර හා ආහාර චොටු	162	කාර්තුපතා
නිෂ්පාදන හා යෙදවුම් මිල ගණන්	අයිතම	
4. ඉහළ මිල උච්චාවචනයක් ඇති අයිතම	37	මාසපතව දෙවරක්
5. පහළ මිල උච්චාවචනයක් ඇති අයිතම	155	මාසිකව
අසංචිත අංශයේ දෛනික වැටුප්	ක්‍රියාකාරකම	
6. නෘමිකාර්මික අංශය		මාසිකව
ඕ	14	
පොඳ	10	
රබර්	13	
ගන්	12	
7. ඉදිකිරීම් අංශය		මාසිකව
පෙරදේරු වවු	4	
	4	

භාවිතයෙන් සකස් කරන ලදී. මෑතකදී මෙම දත්ත කාර්යක්ෂමව සැකසීමට සහ භාවිතකරන්නන්ට අවශ්‍යවන ආකාරයට ඉක්මනින් සැපයීමට දත්ත සැකසීම සඳහා බැංකුවෙන් පිටත තාක්ෂණික විශේෂඥයන්ගේ සහාය ඇතිව බැංකුව තුළ, දියුණු මෘදුකාංග පද්ධතියක් සකස් කරන ලදී. දැනට සංස්කරණය කරන ලද දත්ත සති පහක් හයක් අතර කාලයක් තුළ ලබාගත හැකිය.

මහබැංකුවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන සහ පුද්ගල පර්යේෂකයින් විසින් මෙම දත්ත භාවිතා කරනු ලබයි. පාරිභෝගික මිල දර්ශක ගණනය කිරීම, ජාතික ආදායම් ඇස්තමේන්තු කිරීමේ දී පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම් ගණනය කිරීම සහ ආශ්‍රිත මිල අවධානයන් ගණනය කිරීම සඳහා මෙම තොරතුරු යොදා ගැනේ. රැස්කරනු ලබන තොරතුරු සමස්තයක් ලෙස හෝ සංක්ෂිප්ත ආකාරයෙන් විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත මාධ්‍යයන්ගෙන් නිරතුරුව ප්‍රසිද්ධියට පත්කරනු ලැබේ.

3. අධීක්ෂණය

අධීක්ෂණය තොරතුරු සම්පාදන ක්‍රමයන්හි තත්වයන් ආරක්ෂා කරගැනීමට උපකාර වන උපකරණයකි. දත්තවල කාලිනත්වය සහ ගුණාත්මකභාවය ආරක්ෂාකර ගැනීම සඳහා දැඩි අධීක්ෂණ වැඩසටහනක් දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩ පිළිවෙල ආරම්භයේ දීම හඳුන්වා දෙන ලද අතර මෙම විසිපස් වසර පුරා එය පවත්වාගෙන එනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රදේශීය කාර්යාල විසින් සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණ වැඩ සටහනට අවශ්‍ය සහයෝගය මෙම වැඩසටහන ආරම්භයේ සිටම පූර්ණ වශයෙන් ලැබී තිබේ.

3.1 ක්ෂේත්‍ර අධීක්ෂණය

දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල යටතේ ස්ථානීය අධීක්ෂණය සහ දුරස්ථ අධීක්ෂණය යන දෙවැදෑරුම් ක්ෂේත්‍ර අධීක්ෂණ වැඩසටහන් දෙකක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. දුරස්ථ අධීක්ෂණ වැඩසටහන යටතේ දත්තවල නිරවද්‍යතාවය හා අභ්‍යන්තර සත්‍යානිත භාවය විද්‍යුත් සහ දෙපාර්තමේන්තු නිලධාරීන්

මගින් පරීක්ෂා කරනු ලැබේ. තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් සොයාගනු ලබන අඩුපාඩුකම් දත්ත සමීක්ෂකයින්ට දැනුම් දෙනු ලබන අතර ඒවා නිවැරදි කරගැනීම සඳහා උපදෙස් ද සපයනු ලැබේ. සමහරක් සංකීර්ණ අඩුපාඩුකම් නිවැරදිකිරීම ස්ථානීය අධීක්ෂණය මගින් කරනු ලැබේ.

වාර්ෂිකව පැවැත්වෙන ස්ථානීය අධීක්ෂණ වැඩසටහන යටතේ සෑම දත්ත සමීක්ෂකයෙකුම අධීක්ෂණයට භාජනය කෙරේ. මෙහිදී මිල වෙනස්වීම් පිළිබඳව හා දත්තවල ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කරගැනීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට මෙම අධීක්ෂණයන් යොදාගැනේ. මේ යටතේ නොසැලකිලිමත් දත්ත සමීක්ෂකයින් ඉවත්කළ අවස්ථා ද ඇත. දැනට වාර්ෂිකව සෑම මධ්‍යස්ථානයක්ම ස්ථානීයව අධීක්ෂණය කිරීමටත් අවශ්‍ය පරිදි සමහර මධ්‍යස්ථාන කිහිපවරක් අධීක්ෂණය කිරීමටත් සැලසුම් කොට ඇත.

3.2 වාර්ෂික ප්‍රාදේශීය සම්මන්ත්‍රණ

දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල යටතේ දත්ත සමීක්ෂකයන් සඳහා සම්මන්ත්‍රණ මාලාවක් 1985 දී ආරම්භකරන ලද අතර දත්ත සමීක්ෂකයින් සමඟ සමීප සම්බන්ධතාවන් පවත්වාගැනීමටත් තොරතුරුවල කාලිනභාවය හා ගුණාත්මක භාවය වැඩිදියුණු කිරීමටත් එය වැදගත්විය. දැනට මහබැංකුවේ සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කොළඹ, මාතලේ, මහනුවර හා අනුරාධපුරය යන දිස්ත්‍රික්කවල වාර්ෂික ප්‍රාදේශීය සම්මන්ත්‍රණ පවත්වනු ලැබේ. සෑම දත්ත සමීක්ෂකයෙකුම ඔහුට හෝ ඇයට පහසුවන ආකාරයට මෙම වාර්ෂික සම්මන්ත්‍රණවලින් එකකට සහභාගි වෙයි. දත්ත සමීක්ෂකයින්ට නිරන්තර පුහුණුවක් ලබාදීමටත් මිල හැසිරීම සහ ඒවාට දායකවන සාධක සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ නිරීක්ෂණයන් ලබාගැනීමටත් මෙම සම්මන්ත්‍රණ යොදාගැනේ. එවැනි තොරතුරු විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයන් සඳහා ඉතා ප්‍රයෝජනවත් බව පෙනීගොස් තිබේ. දත්තවල ගුණාත්මකභාවය වැඩිකිරීම පිළිබඳ විශේෂ සැසියක් සෑම සම්මන්ත්‍රණයකම පැවැත්වෙයි. කාලින ආර්ථික සංසිද්ධීන් පිළිබඳව මහබැංකු කාර්ය මණ්ඩලය හා දත්ත සමීක්ෂකයින් අතර අදහස් හුවමාරු කරගැනීමටත් ගුරුවරුන් මාර්ගයෙන් පවත්නා ආර්ථික තත්වයන් සහ ඒවායේ ඉදිරි වෙනස්කම් පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් ගැන පොදු මහජන අදහස් දැනගැනීමටත් මෙම සම්මන්ත්‍රණ සාකච්ඡා මණ්ඩපයක් සකස් කරදෙනු ලබයි. මෙම සම්මන්ත්‍රණ සහ නොමිලේ ලබාදෙන මහබැංකු ප්‍රකාශන දත්ත සමීක්ෂකයින්ගේ දැනුම වර්ධනය කරගැනීමට ද උපකාරී වෙයි.

4. පවත්නා තත්වය හා අනාගත සැලසුම්

ආරම්භයේදී ස්ථාපනය කරන ලද මිල තොරතුරු රැස්කරන මධ්‍යස්ථාන 108 න් 93 ක් දැනට ක්‍රියාත්මක වෙයි. උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල ආරක්ෂක තත්වය ක්‍රමයෙන් පිරිහීම හා ඉන්පසුව ගුරුවරුන්ට තම ක්ෂේත්‍ර කටයුතු සිදුකිරීමට සහ තොරතුරු කලට වේලාවට එවීමට නොහැකිවීම නිසා පසුගිය වසර 20 තුළ එම ප්‍රදේශවල මධ්‍යස්ථාන 15 ක්

අකර්මන්ත විය. කුදුරු අනාගතයේ දී එම මධ්‍යස්ථාන නැවත ස්ථාපිත කිරීමට සංඛ්‍යාත දෙපාර්තමේන්තුව බලාපොරොත්තු වෙයි. ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වූ දිපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල විසින් මිලකළ නොහැකි ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස්කරන ගුරුවරු කණ්ඩායමක් බිහිකරගෙන ඇත. එම ගුරුවරුන්ගෙන් සමහරක් මෙම වැඩසටහන ආරම්භයේ සිටම පත්කරන ලද අය වෙති. දත්ත සමීක්ෂණ ගුරුවරුන් ක්‍රමයෙන් විශ්‍රාම යාම යටතේ අනාගත තොරතුරු අවශ්‍යතාවන් සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා කැපවීමක් සහ උනන්දුවක් ඇති නව ගුරුවරුන් කණ්ඩායමක් හඳුනාගැනීම දිපව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩපිළිවෙල දැනට මුහුණ දෙන අභියෝගයකි.

6.12 සංඛ්‍යාත සටහන
වැටුප් පරිමාණ දර්ශක අංක
(1978 දෙසැම්බර් = 100)

සේවක බාන්ධ	මූලාශ්‍ර			මූර්ත			ප්‍රතිශත වෙනස			
	2000	2001	2002(අ)	2000	2001	2002(අ)	මූලාශ්‍ර	මූර්ත	2001	2002(අ)
I. රජයේ සේවකයන්	1,084.7	1,310.8	1,525.3	102.1	108.1	115.0	20.8	16.4	5.9	6.4
මධ්‍යම රජයේ සේවකයන්	1,031.3	1,225.9	1,410.5	97.1	101.1	106.3	18.9	15.1	4.1	5.2
විධායක නොවන	1,125.8	1,388.2	1,637.0	105.9	114.5	123.4	23.3	17.9	8.1	7.8
සුළු සේවකයන්	865.1	1,026.8	1,180.3	81.4	84.7	89.0	18.7	15.0	4.1	5.1
රජයේ පාසැල් ගුරුවරුන්										
2. පඩි පාලක සභාවලට අයත් කම්කරුවන්										
සියළුම පඩිපාලක සභාවලට අයත් කම්කරුවන්	1,004.4	1,049.3	1,126.5	94.3	86.6	84.9	4.9	7.4	-8.2	-2.0
කෘෂිකාර්මාන්තයෙහි නියැලුණු කම්කරුවන්	1,142.7	1,176.4	1,269.6	107.7	97.1	95.6	2.9	7.9	-9.8	-1.5
කර්මාන්ත හා වාණිජ කටයුතුවල නියැලුණු කම්කරුවන්	857.2	919.7	986.5	80.8	75.9	74.4	7.3	7.3	-6.1	-2.0
සේවා අංශයන්හි කම්කරුවන්	559.7	657.6	678.0	52.8	54.3	51.1	17.5	3.1	2.8	-5.9

(අ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය : කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ඇතුළු විවිධ රාජ්‍ය ආයතන සහ පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන මගින් තොරතුරු බෙදාහැරීම නිසා මිල මට්ටම් වෙනස්වීම් පිළිබඳව පාරිභෝගිකයන්, වෙළෙඳුන් හා නිෂ්පාදකයන් අතර, අවබෝධය වැඩිවීම සහ පණිවිඩ හුවමාරු පද්ධති වල නොකඩවා ඇතිවුණු දියුණුව ඉහත දැක්වූ මිල වෙනස්කම් අඩුවීමට දායක විය. මෙවැනි යහපත් තත්ත්වයක් ඇතිවුවද කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කිරීම නවමත් පාරම්පරික ක්‍රම අනුව සිදුකරන අතර, එය එළවළු සහ පලතුරු හුවමාරුවේදී හා ගබඩා කිරීමේදී සැලකිය යුතු තරම් අපහේ යාමකට හේතු වී තිබේ. එසේම තායිලන්තය වැනි රටවල මෙන් අස්වනු බහුල කාලයේදී කල්තබා ගත නොහැකි කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ කල්තබා ගැනීමටත් භාණ්ඩ හිඟකාලයේදී ඒවා වෙළඳපොළට මුදා හැරීමටත් පවතින ක්‍රියාකාරකම්වල සීමාසහිත බව නිෂ්පාදන වෙනස්වීම් සමග මිල උච්චාවචනයන් ඇතිවීමට සැලකිය යුතු අන්දමින් දායක වෙයි. මෙම අංශයන් වැඩි දියුණු කිරීම අනාගතයේදී නිෂ්පාදන ප්‍රදේශ පාරිභෝගික ප්‍රදේශ අතර මිල මට්ටම් වල වෙනස්වීම් සහ මිල උච්චාවචනය අඩුකිරීමට හේතුවනු ඇත.

6.3 වැටුප්

පිරිවැයෙන් තල්ලු වුණු පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය ඇති කරන සාධකයක් ලෙස වැටුප්වල හැඩගැස්ම වැදගත් වේ. ඉහළ යන ජීවන වියදමට ප්‍රතිචාරාත්මකව මිල ගණන් හැඩගැස්ම ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතීම මගින් මිල ඉහළ යාම හා වැටුප් ඉහළ යාම යන විෂම වක්‍රය වැලැක්වීමට හැකිවීම 2002 වර්ෂය තුළ ඇතිවූ යහපත් සංසිද්ධියකි.

රාජ්‍ය අංශයේ සමහරක් සේවක කාණ්ඩ සඳහා සහ

පඩිපාලක සභා මගින් පාලනය වන පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයන් සඳහා මාසිකව ගණනය කරනු ලබන වැටුප් මිල දර්ශක මගින් සංවිධිත අංශයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් වෙනස් වීම් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව යටතේ පවතින දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩසටහන මගින් එක්රැස් කරනු ලබන අසංවිධිත අංශයේ සමහරක් ප්‍රධාන සේවක කාණ්ඩ වල වැටුප් පිළිබඳ තොරතුරු මගින් අසංවිධිත අංශයේ වැටුප් වෙනස්වීම් නිරීක්ෂණය කෙරේ.

රාජ්‍ය අංශය

2002 දී රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන්ගේ වැටුප් සංශෝධනයක් සිදු නොවීය. කෙසේ වෙතත් 2001 වර්ෂයේ අගභාගයේදී සියයට 19 හා සියයට 24 අතර අනුපාතයන්ගෙන් සිදු කරන ලද වැටුප් සංශෝධනයන් නිසා රජයේ ගුරුවරු ඇතුළු රාජ්‍ය අංශයේ විධායක නොවන සියළුම ශ්‍රේණිවල සේවකයෝ 2001 සාමාන්‍ය වැටුපට වඩා වැඩි මූර්ත වැටුපක් 2002 දී භුක්ති වින්දාහ. නාමික වැටුප් දර්ශකයන් වාර්ෂික උද්ධමන අනුපාතයෙන් අවධමනය කිරීම මගින් මූර්ත වැටුප් ගණනය කරනු ලැබේ. ඒ අනුව 2002 දී මූර්ත වැටුප් සියයට 5 න් සියයට 8 න් අතර අනුපාතයන්ගෙන් ඉහළ ගියේය. එයින් ඉහළම මූර්ත වැටුප් වැඩිවීම සුළු සේවක කණ්ඩායමට ලැබුණි.

සංවිධිත පෞද්ගලික අංශය

රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන්ට මෙන් පඩිපාලක සභා මගින් පාලනය වන පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයන්ට පොදු වැටුප් සංශෝධනයක් නොතිබුණි. තේ සහ රබර් වතු සමාගම් 21 ක සේවකයන්ට පමණක් 2002 ජූලි මස 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක

වන පරිදි දෛනික වැටුප් වැඩිවීමක් ලබා දෙන ලදී. මෙය 2002 ජුනි මස අගදී ලංකා භාෂිතයන්ගේ සංගමය සහ ප්‍රධාන කම්කරු වෘත්තීය සමිති තුනක් අතර ඇති වූ සාමූහික සම්මුතියකට අනුව සිදුවිණි. ඒ අනුව දෛනික වැටුප් දෛනික මිල කොටස් අතිරේකය සහ දෛනික පැමිණීමේ දිරි දීමනාව යන කොටස් තුනකින් සමන්විත නේ අංශයේ දෛනික වැටුප වූ රුපියල් 121 රුපියල් 147 දක්වා වැඩි කරන ලදී. දෛනික වැටුප හා දෛනික පැමිණීමේ දිරි දීමනාව යන කොටස් දෙකෙන් සමන්විත රබර් අංශයේ දෛනික වැටුප වූ රුපියල් 112 රුපියල් 131 දක්වා වැඩිකරන ලදී. මෙම දෛනික වැටුප් සංශෝධනයන් නිසා සංවිධිත පෞද්ගලික අංශයේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ වැටුප් දර්ශකය සහ සමස්ත පෞද්ගලික අංශයේම වැටුප් දර්ශකය ජූලි මාසයේදී පිළිවෙලින් සියයට 14.4 සහ 10.6

කින් වැඩි විය. කෙසේ වෙතත් 2001 ට සාපේක්ෂව මෙම දර්ශක දෙකේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වැඩිවීම 2002 දී 7.9 ක් හා 7.4 ක් පමණක් විය. කර්මාන්ත සහ වාණිජ සහ සේවා අංශය යන දෙකේ සේවකයන්ගේ වැටුප් දර්ශකයේ වාර්ෂික සාමාන්‍යය 2002 දී 2001 ට සාපේක්ෂව පිළිවෙලින් සියයට 7.3 කින් හා 3.1 කින් වැඩි වූ අතර එයට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ පසුගිය වසරේ දෙවන භාගයේදී ඇති වූ වැටුප් වැඩිවීමයි. ඒ අනුව රාජ්‍ය අංශයේ සේවකයන්ගේ තත්ත්වයට ප්‍රතිවිරුද්ධ අයුරින් පඩිපාලක සහ යටතේ පාලනය වන සංවිධිත පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයන්ට සියයට 2 ක් සියයට 6 ක් අතර මූර්ත වැටුප් අඩුවීමක් 2002 දී අත්විඳින්නට සිදුවිය.

අසංවිධිත පෞද්ගලික අංශය

සංවිධිත අංශයට වඩා වැඩි වශයෙන් වෙළෙඳපොළට නැඹුරු වූ වාතාවරණයක් යටතේ අසංවිධිත අංශයේ වැටුප් තීරණය වෙයි. ඉහල යන ජීවන වියදමට සෘජුව සම්බන්ධ වන නිෂ්පාදිතයන්ගේ වෙළෙඳපොළ මිල වෙනස්වීම් (විශේෂයෙන් කෘෂිකාර්මික අංශයට මෙය වැදගත් වේ) සහ පොදු ආර්ථික සාධක සාමාන්‍යයෙන් අසංවිධිත අංශයේ වැටුප්වලට බලපාන වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයට හේතුපාදක වෙයි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව යටතේ දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස්කිරීමේ වැඩසටහන මගින් රැස්කරන ලද තොරතුරු මගින් 2002 වර්ෂයේදී කෘෂිකාර්මික සහ ගොඩනැගිලි කර්මාන්ත කටයුතු වලට සම්බන්ධ අසංවිධිත අංශයේ වැටුප් වැඩි වූ බව හෙලිදරවු විය. කෙසේ වෙතත් මෙම අංශ දෙකෙහි බොහොමයක් කාණ්ඩයන් යටතේ 2001 ට සාපේක්ෂව 2002 දී ඇති වූ වැටුප් වැඩිවීම් වර්ෂය තුළ ඇතිවූ උද්ධමන වේගයට වඩා අඩුවිය. කෘෂිකාර්මික අංශය තුළ සියලුම පිරිමි සේවක කාණ්ඩ උද්ධමන අනුපාතයට වඩා අඩු වැටුප් වැඩිවීමක් අත්විඳින. ගොඩනැගිලි කර්මාන්ත අංශයේ දෛනික වැටුප් වැඩිවීම සියයට 8 ක් සියයට 9 ක් අතර විය. ඒ අනුව ගොඩනැගිලි කර්මාන්ත අංශයට වඩා කෘෂිකාර්මික අංශයේ විවිධ කාණ්ඩ අතර වැටුප් වැඩිවීම වැඩි විවිධත්වයකින් යුක්ත විය. කෘෂිකාර්මික අංශයේ විවිධ උපඅංශ අතර ක්‍රියාකාරකම්වල විවිධත්වයේ ස්වරූපය සහ එක් උපාංශයක් තුළ පවතින කටයුතුවල ඇති විවිධත්වය මෙම වෙනස්වීම් වලට හේතු විය හැක. ගොඩනැගිලි කර්මාන්ත අංශය පොදුවේ

සියයට 1 ක් සියයට 2 ක් අතර මූර්ත වැටුප් අඩුවීමකට භාජනය විය. කෘෂිකාර්මික අංශයේ නේ, රබර්, පොල් සහ වී ප්‍රධාන උප අංශවල කාන්තා සේවකයන්ගේ දෛනික නාමික වැටුප් වාර්ෂික සාමාන්‍ය උද්ධමන වේගයට වඩා වැඩි වේගයකින් වැඩිවීම හේතුවෙන් එම අංශවල කාන්තා සේවිකාවෝ මූර්ත වැටුප් වැඩිවීමක් භුක්ති වින්දාහ. උපරිම නාමික වැටුප් වැඩිවීම වූ සියයට 16 ක පමණ වැඩිවීම රබර් අංශයේ කාන්තා කිරිකපන්නියන් සඳහා වාර්තා විය. විශේෂයෙන්ම වර්ෂයේ දෙවන භාගය වන විට ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ රබර් මිල ගණන් ඉහල යාම නිසා කිරි කපන්නන්ගේ ශ්‍රමයට ඇති ඉල්ලුම ඉහළ යාමත් විශේෂයෙන්ම ඵලදායීතාවයේ එතරම් වෙනසක් නොමැතිව පිරිමි සේවකයන්ගේ දෛනික වැටුපට වඩා අඩු දෛනික වැටුපක් කාන්තාවන්ට කිබීමත් නිසා කාන්තා ශ්‍රමයට වැඩි ඉල්ලුමක් ඇතිවීම යන සාධක මෙයට හේතු විය. පිරිමි සේවකයන් අතර උපරිම වැටුප් වැඩිවීම වූ සියයට 9 රබර් අංශයේ කිරිකැපීම සහ වී අංශයේ අස්වනු තෙලිම සම්බන්ධයෙන් වාර්තා විය.

ඉහල යන සහ උච්චාවචනය වන උද්ධමනයක් ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති ඇති අතර එය ආහාර සහ ඉන්ධන මිල ගණන් වෙනස්වීමට ඉහළ සංවේදීතාවක් දක්වයි. රජයේ අයවැය හිගය පියවීමට ප්‍රසාරණාත්මක මූලාශ්‍ර මත රඳා පැවතීමත් ඵලදායීතාවයේ වර්ධනය සැලකිල්ලට නොගෙන ආර්ථිකමය වශයෙන් අනුමත නොකරනු ලබන ඉතා ඉහළ වැටුප් සංශෝධනයන් ඇති කිරීමද පසුගිය කාලයේ ඉහළ උද්ධමනයට දායක විය. මිල ඉහළ යාම සහ ඒවායේ උච්චාවචනය අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිෂ්පාදනය හා බෙදාහැරීම වැඩිදියුණු කිරීමේ වැදගත්කම වැඩි වැඩියෙන් කිවු වෙමින් තිබේ. අනාගතයේදී උද්ධමනය අඩු කිරීමට සහ එය ස්ථායී මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට දරනු ලබන ප්‍රතිපත්තිමය උත්සාහයන් මෙම අංශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය වෙයි. නිදහසේ පාවෙන විනිමය අනුපාත ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීම හා විවෘත වෙළෙඳ කටයුතු වඩා ක්‍රියාශීලී කිරීමට පියවර ගැනීම මගින් ද්‍රවශීලතාවය අරමුණුගත මට්ටමෙහි පවත්වාගැනීම සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කර තිබේ. කෙසේ වෙතත් පාරිභෝගික මිල ගණන් වලට බලපාන අනෙකුත් සාධක වල පිරිහීමක් මිල ස්ථායීතාවය ඇති කිරීම සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ කාර්යක්ෂමතාවය අඩු කිරීමට හේතුවිය හැක.

ඒ අනුව රාජ්‍ය අයවැය අංශයේ යහපත් තත්ත්වය තවදුරටත් වඩා වර්ධනය කිරීම, ඵලදායීතාවය නැවීම සඳහා ජාතික වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන අතරම වැටුප් සංශෝධනයන් ඵලදායීතාවයට සම්බන්ධ කිරීම, කෘෂි ද්‍රව්‍යවල නිෂ්පාදනය සහ බෙදාහැරීම තවදුරටත් දියුණු කිරීම සහ කෙටිකාලීන මිල ඉහළ යාම පාලනය කිරීමට සැලසුමකින් තොරව ගනු ලබන පියවරයන්ගේ දිගුකාලීන අසහපත් ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව ජනතාවගේ අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීම අනාගතයේදී පහළ සහ ස්ථාවර උද්ධමනයක් ඇති කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියට අනුපූරකයක් ලෙස ඉතා භාරදුර කර්තව්‍යයක් ඉටු කළ හැකිය.